

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

**DĖL VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2011–2017 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO**

2011 m. kovo 2 d. Nr. 315
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [112–2824](#); 2006, Nr. 57–2025) 7 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programą (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

VALSTYBINĖ APLINKOS MONITORINGO 2011–2017 METŲ PROGRAMA

I. IŽANGA

1. Valstybinės aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programos (toliau – Programa) paskirtis – atsižvelgiant į esamus tarptautinius įsipareigojimus ir nacionalinius poreikius, sudaryti sąlygas aprūpinti atsakingas valstybės ir tarptautines institucijas, visuomenę patikima informacija apie gamtinės aplinkos būklę ir antropogeninio poveikio nulemtus gamtinės aplinkos būklės pokyčius. Įgyvendinus Programos uždavinius, bus lengviau surinkti tikslius duomenis ir kitą informaciją, o tai padės tinkamai vertinti gamtinės aplinkos būklę Lietuvoje, valdyti ir prognozuoti ją tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu, aprūpinti visų lygių aplinkos kokybės ir visuomenės sveikatos priežiūros institucijas informacija apie aplinkos būklę, būtina sprendimams priimti.

2. Įgyvendinti Programos uždaviniai sudarys sąlygas spręsti šias gamtinės aplinkos problemas:

2.1. aplinkos oro užterštumo, klimato kaitos padarinių grėsmės žmonių sveikatai ir ekosistemoms;

2.2. neigiamos radionuklidų artimosios ir tolimosios pernašos įtakos radiologinei aplinkos kokybei;

2.3. neigiamo antropogeninės veiklos poveikio požeminio vandens telkinių, išskirtinės ekonominės zonos, teritorinės jūros, priekrantės ir tarpinių vandėnų, upių, ežerų ir tvenkinių būklei;

2.4. dirvožemio kokybės prastėjimo dėl natūralių ar ūkinės veiklos skatinamų natūralių procesų, didėjančios dirvožemio antropogeninės fizinės ir cheminės taršos;

2.5. biologinės įvairovės mažėjimo ir neracionalaus gyvosios gamtos išteklių naudojimo;

2.6. nevietinių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių, keliančių pavojų biologinei įvairovei ir žmonių sveikatai, plitimo;

2.7. tolimų oro teršalų pernašų iš kitų valstybių į Lietuvą grėsmės ir klimato pokyčių įtakos silpnai antropogenizuotų teritorijų ekosistemoms;

2.8. didėjančios Baltijos jūros taršos, biologinės įvairovės ir agroekosistemų produktyvumo mažėjimo, šachtinių šulinių užterštumo nitratais dėl paviršinio ir požeminio vandens telkinių taršos maistinėmis medžiagomis iš pasklidosios taršos šaltinių;

2.9. vertingiausių ir ekologiškai jautrių kraštovaizdžio kompleksų (gamtiniame karkase, saugomose teritorijose) nykimo (įskaitant jūros krantų ardą), estetinės jų vertės mažėjimo dėl ūkinės veiklos ir rekreacinės apkrovos;

2.10. dėl klimato kaitos intensyvėjančių karstinių procesų, blogėjančių teritorijos naudojimo sąlygų Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.

3. Programa parengta atsižvelgiant į:

3.1. šių Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktų nuostatas: 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/11/EB dėl tam tikrų į Bendrijos vandenis išleidžiamų pavojingų medžiagų sukeltos taršos (OL 2006 L 64, p. 52) (toliau – Direktyva 2006/11/EB) 11 straipsnio, 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/44/EB dėl gėlojo vandens, kuriam reikalinga apsauga arba kuri reikia gerinti, kad jame galėtų gyventi žuvis, kokybės (OL 2006 L 264, p. 20), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Direktyva 2006/44/EB), 5 ir 7 straipsnių, 2009 m. lapkričio 30 d.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2010 L 20, p. 7) (toliau – Direktyva 2009/147/EB) 3 ir 12 straipsnių, 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL 2006 L 372, p. 19) (toliau – Direktyva 2006/118/EB) 4, 5 straipsnių, 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenių apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 68) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Direktyva 91/676/EEB), 5 ir 6 straipsnių, 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368) (toliau – Direktyva 92/43/EEB), 3, 4, 11, 17, 18 straipsnių, 1993 m. birželio 24 d. Tarybos direktyvos 93/53/EEB, nustatančios minimalias Bendrijos tam tikrų žuvų ligų kontrolės priemonės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 14 tomas, p. 314), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. lapkričio 7 d. Komisijos sprendimu, iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvų 64/432/EEB, 90/539/EEB, 92/35/EEB, 92/119/EEB, 93/53/EEB, 95/70/EB, 2000/75/EB, 2001/89/EB, 2002/60/EB bei sprendimų 2001/618/EB ir 2004/233/EB nuostatas (OL 2007 L 294, p. 26) (toliau – Direktyva 93/53/EEB), 3 straipsnio, 1996 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimo 97/266/EB dėl informacijos apie siūlomas Natura 2000 teritorijas formos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 3 tomas, p. 162) (toliau – Sprendimas 97/266/EB), 1998 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvos 98/83/EB dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 4 tomas, p. 90) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL 2009 L 188, p. 18) (toliau – Direktyva 98/83/EB), 5, 7, 8 ir 13 straipsnių, 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 5 tomas, p. 275), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL 2009 L 140, p. 114) (toliau – Direktyva 2000/60/EB), 8, 11 ir 15 straipsnių, 2001 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimo 2001/183/EB, nustatančio mėginių ėmimo planus ir diagnostinius metodus, taikomus diagnozuoti ir patvirtinti tam tikras žuvų ligas, ir panaikinančio Sprendimą 92/532/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 31 tomas, p. 409) (toliau – Sprendimas 2001/183/EB), 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/81/EB dėl tam tikrų atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 320) (toliau – Direktyva 2001/81/EB) 7, 8 straipsnių, 2002 m. liepos 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 1600/2002/EB, nustatančio šeštąją Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 152) (toliau – Sprendimas 1600/2002/EB), 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 631), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 2003/87/EB (OL 2009 L 140, p. 63) (toliau – Direktyva 2003/87/EB), 14, 17 straipsnių, 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 57) (toliau – Sprendimas 280/2004/EB), 2004 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų, iš dalies keičiančio direktyvą 79/117/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 465), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 757/2010 (OL 2010 L 223, p. 29) (toliau – Reglamentas Nr. 850/2004),

9 straipsnio, 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/107/EB dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių aplinkos ore (OL 2004 L 23, p. 3) (toliau Direktyva – 2004/107/EB) 3, 4, 5, 7, 8 straipsnių, 2005 m. vasario 10 d. Komisijos sprendimo 2005/166/EB, nustatančio Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo, įgyvendinimo taisyklės (OL 2005 L 55, p. 57) (toliau – Sprendimas 2005/166/EB), 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL 2008 L 152, p.1) (toliau – Direktyva 2008/50/EB) 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14, 15, 26, 27, 31 straipsnių, 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/56/EB, nustatančios Bendrijos veiksnių jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL 2008 L 164, p. 19) (toliau – Direktyva 2008/56/EB), 8, 9, 10, 11 straipsnių, 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, iš dalies keičiančios ir panaikinančios Tarybos direktyvas 82/176/EEB, 83/513/EEB, 84/156/EB, 84/491/EEB, 86/280/EEB ir iš dalies keičiančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB (OL 2008 L 348, p. 84) (toliau – Direktyva 2008/105/EB), 3 straipsnio, 2006 m. lapkričio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1737/2006, nustatančio išsamias Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2152/2003 dėl miškų ir aplinkos sąveikos monitoringo Bendrijoje įgyvendinimo taisyklės (OL 2006 L 334, p. 1) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1737/2006), 2, 4, 5, 6, 7, 9 straipsnių;

3.2. tarptautinių sutarčių aplinkosaugos srityje (iš jų Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (Žin., 1999, Nr. [92-2688](#)), Tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvencijos (Žin., 2000, Nr. [22-556](#)), Tolimų oro teršalų pernašų konvencijos (Žin., 2001, Nr. [29-919](#)) ir jos protokolų, Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (Žin., 1995, Nr. [23-521](#)) ir jos Kioto protokolo (Žin., 2002, Nr. [126-5735](#)), Biologinės įvairovės konvencijos (Žin., 1995, Nr. [69-1662](#)), Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos (Žin., 1996, Nr. [91-2126](#)), Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos (Žin., 1998, Nr. [23-570](#)), Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų (Žin., 2006, Nr. [120-4565](#)), 1992 m. Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos (Žin., 1997, Nr. [21-499](#)), Konvencijos dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių (Žin., 2001, Nr. [19-591](#)), Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencijos (Žin., 2001, Nr. [50-1742](#)), Europos kraštovaizdžio konvencijos (Žin., 2002, Nr. [104-4621](#)), Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Žin., 2001, Nr. [73-2572](#)), Europos atominės energetikos bendrijos steigimo sutarties) nuostatas;

3.3. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. [110-4852](#)), nuostatas;

3.4. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptį aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 (Žin., 2004, Nr. [174-6443](#)), nuostatas;

3.5. Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos įgyvendinimo iki 2012 metų nacionalinės strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 94 (Žin., 2008, Nr. [19-685](#)), nuostatas.

II. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Aplinkos oro būklės stebėjimo sritis

4. Lietuvai pastaruoju metu aktualios šios oro kokybei įtaką darančios problemos: vietinių oro taršos šaltinių – transporto, pramonės ir energetikos objektų – išmetami teršalai

miestuose, galimas taršos iš šiluminių elektrinių padidėjimas nutraukus valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės (toliau – Ignalinos atominė elektrinė) eksploatavimą, Lietuvos oro baseino tarša iš kitų regionų atnešamais teršalais. Kad būtų tinkamai reguliuojamas į aplinkos orą patenkančių teršalų kiekis ir sudaromos sąlygos valdyti aplinkos oro kokybę, svarbu turėti objektyvią informaciją apie Tolimųjų oro teršalų pernašų konvencijos protokolais ir Direktyva 2001/81/EB reguliuojamų į atmosferą išmetamų teršalų – sieros dioksido, azoto oksidų, lakiųjų organinių junginių, amoniako ir kietųjų dalelių, taip pat kitomis ES direktyvomis reglamentuojamų sunkiųjų metalų, patvariųjų organinių ir kitų teršalų, šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir ozono sluoksnį ardančių medžiagų, išmetamų į atmosferą, kiekio ir koncentracijos aplinkos ore pokyčius, kitus veiksnius, lemiančius klimato kaitą, aplinkos rūgštėjimą ir eutrofikaciją. Būtina stebėti teršalų ir radionuklidų pernašų iš kitų valstybių įtaką aplinkos oro kokybei ir radiacinį foną Lietuvoje.

5. Aplinkos oro kokybės vertinimui Lietuvos teritorija, atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir teršalų koncentracijos lygį, skirstoma į zonas (zona – aplinkos oro kokybės vertinimui ir valdymui aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatyta šalies teritorijos dalis) ir aglomeracijas (aglomeracija – zona, kuri yra miesto teritorija ir kurioje gyvena daugiau kaip 250 000 gyventojų arba kurioje dėl gyventojų tankumo (gyventojų skaičius kvadratiniam kilometre) būtina vertinti ir valdyti aplinkos oro kokybę). Įgyvendinant Direktyvų 2008/50/EB ir 2004/107/EB reikalavimus, zonų ir aglomeracijų sąrašas ir ribos turi būti periodiškai tikslinami.

Aplinkos oro kokybei stebėti ir vertinti skirtą valstybinio aplinkos oro monitoringo Lietuvoje tinklą 2010 metais sudarė 14 automatizuotų miestų oro kokybės tyrimo stočių, išdėstytų didžiausiuose šalies miestuose ir pramonės centruose. Įgyvendinant Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus dėl išsamių kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ kiekio matavimų, oro kokybės monitoringą reikia papildyti kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ koncentracijos matavimais naudojant pamatinį (gravimetrinį) metodą ne mažiau kaip 3 miesto foninėse stotyse (po vieną kiekvienoje aglomeracijoje ir zonoje) vidutinio poveikio rodiklio ir nacionalinio poveikio sumažinimo uždaviniui nustatyti.

6. Iš kitų valstybių atnešamą oro taršą, bendrą – foninį – šalies oro baseino užterštumo lygį, jo pokyčius ir juos lemiančius veiksnius leidžia analizuoti foninio oro monitoringo stočių sistema. 2010 metais Lietuvoje veikė 4 kaimo vietovėse įrengtos stotys, skirtos foniniam oro užterštumui stebėti. Čia buvo matuojama teršalų, į Lietuvą intensyviausiai pakliūvančių su tolimosiomis oro pernašomis, koncentracija ore ir atmosferos iškritose, taip pat kritulių cheminė sudėtis. Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 850/2004 reikalavimus, nuo 2008 metų vienoje stotyje atliekami patvariųjų organinių teršalų koncentracijos aplinkos ore indikatorinio lygio stebėjimai. Preiloje esanti stotis dirba pagal tarptautines Tolimųjų pernašų Europoje monitoringo ir įvertinimo (toliau – EMEP) ir Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisijos (toliau – HELCOM) programas, kitos stotys – pagal Tarptautinę bendradarbiavimo sąlygiškai natūralių ekosistemų kompleksinio monitoringo srityje programą (toliau – ICP IM). Šios stotys priklauso tarptautinių stočių sistemai, jų stebėjimai griežtai reglamentuoti. Atsižvelgiant į EMEP 2010–2019 metų strategijoje (ECE/EB.AIR/GE.1/2009/15) iškeltus pagrindinius tikslus, Programoje numatyta pagal EMEP programą veikiančioje stotyje papildomai matuoti teršalų, kurie įtraukti į 1 lygio EMEP stotčiai privalomų matuoti teršalų sąrašą, koncentraciją, kad stotis atitiktų 1 lygio EMEP stotčiai keliamus reikalavimus. Siekiant įgyvendinti Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus dėl išsamių kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ kiekio matavimų, Programoje numatyta foninį oro monitoringą papildyti kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ cheminės sudėties matavimais vienoje foninėje stotyje.

7. Teršalų kaupimasis ar išsisklaidymas ore labai priklauso nuo meteorologinių sąlygų. Meteorologiniai duomenys būtini, kai reikia įvertinti oro teršalų koncentracijos pasiskirstymą erdvėje, planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkos orui, modeliuoti įvairius scenarijus numatomų priemonių veiksmingumui nustatyti ar įvertinti oro kokybę modeliavimo būdu ten, kur jos išmatuoti nėra galimybių. Programoje numatytas 18 stočių tinklas, turintis užtikrinti

meteorologinių duomenų kiekį, būtiną klimato pokyčiams sekti, ir sudaryti tikslesnius teršalų sklaidos žemėlapius naudojant teršalų išmetimo duomenų bazines ir matematinius modelius.

8. Įgyvendinant Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos reikalavimus, numatyta tęsti ozono sluoksnio ir meteorologinių parametrų stratosferoje pokyčių stebėjimus.

9. Dėl atominės energetikos plėtojimo regione, statomų ir planuojamų atominių elektrinių kaimyninėse valstybėse (Suomijoje, Baltarusijoje, Rusijoje) ir Lietuvoje ypač svarbus vaidmuo tenka radiologinio oro monitoringo tinklui. Jo matavimo duomenys reikalingi siekiant operatyviai vertinti radiologinę situaciją Lietuvoje ir poveikį aplinkai, užtikrinant radioaktyviųjų aerosolinių priemaišų sudėties nustatymą Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo metu ir sekant į Lietuvą patenkančius ir išnešamus radionuklidų srautus.

10. Lietuvos klimato svyravimai yra neatsiejama viso Žemės rutulio klimato sistemoje vykstančių procesų dalis, atvira tiek globaliems klimato pokyčiams, tiek faktiniams rezultatams, pasiektiems mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą į atmosferą. Siekiant sekti esamą situaciją, Programoje keliami uždaviniai stebėti ir vertinti ne tik išmetamų į atmosferą teršalų, bet ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių nekontroliuoja Monrealio protokolas dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kiekį, jų išmetimo šaltinius ir absorbentus, taip pat klimato elementų parametrų pokyčius.

11. Įgyvendinus Programos uždavinius, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurie leis pagrįstai valdyti Lietuvos Respublikos teritorijoje į atmosferą išmetamą teršalų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir aplinkos oro kokybę, tinkamai informuoti visuomenę ir atitinkamais atvejais su Lietuva besiribojančių Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų valstybių institucijas apie aplinkos oro užterštumo lygį, mažinti globalinių klimato pokyčių, rūgštėjimo ir eutrofikacijos procesų bei ozono sluoksnį ardančių medžiagų neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir ekosistemoms, prognozuoti oro kokybę. Taip pat būtina gauti duomenis, kurie leistų analizuoti, vertinti ir prognozuoti aplinkos oro kokybę Lietuvos Respublikos teritorijoje atsižvelgiant į tolimąją ir artimąją radionuklidų pernašą (ir iš branduolinių objektų).

12. Programos tikslai ir uždaviniai aplinkos oro būklės stebėjimo srityje:

12.1. tikslas – vertinti aplinkos oro užterštumo lygį aglomeracijose ir zonose (labiausiai urbanizuotose zonos teritorijose), prognozuoti aplinkos oro kokybę, vertinti šalies klimato pokyčius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.1.1. atlikti aplinkos oro kokybės monitoringą aglomeracijose ir zonose;

12.1.2. atlikti klimato pokyčių monitoringą;

12.2. tikslas – vertinti ozono sluoksnio pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti stratosferos monitoringą;

12.3. tikslas – vertinti teršalų pernašų iš kitų valstybių poveikį bendram Lietuvos oro baseino užterštumo lygiui. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.3.1. atlikti foninį oro monitoringą;

12.3.2. atlikti foninį atmosferos kritulių monitoringą;

12.4. tikslas – nustatyti aerosolinių radionuklidų šaltinius, vertinti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo metu išmetamų radionuklidų skaidą aplinkoje, jų poveikį aplinkai. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.4.1. atlikti radiologinį oro monitoringą Vilniaus mieste;

12.4.2. atlikti radiologinį oro monitoringą tiesioginio Ignalinos atominės elektrinės poveikio zonoje;

12.4.3. atlikti radiologinį iškritų monitoringą;

12.5. tikslas – fiksuoti radiacinę būklę Lietuvoje tiesioginiu režimu, vertinti lygiavertės dozės galios pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – užtikrinti, kad veiktų ankstyvojo perspėjimo sistema;

12.6. tikslas – vertinti Lietuvos Respublikos teritorijoje į atmosferą išmetamų antropogeninės kilmės teršalų kiekį, taršos lygius ir apkrovas ekosistemoms, išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.6.1. atlikti išmetamų į atmosferą teršalų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų monitoringą;

12.6.2. atlikti antropogeninės taršos lygių ir apkrovų ekosistemoms monitoringą.

Vandens būklės stebėjimo sritis

13. Požeminis vanduo yra pagrindinis Lietuvos geriamojo vandens šaltinis. Geriamojo vandens gavybai naudojami gilūs vandens telkinių sluoksniai apsaugoti geriau, tačiau gruntinis vanduo menkai apsaugotas nuo antropogeninio poveikio. Šiuo metu didžiausi galimi požeminių vandens telkinių teršėjai – pasklidusios taršos šaltiniai (pavyzdžiui, intensyvosios gyvulininkystės išleidžiamos nuotekos), tačiau ir dėl intensyvaus telkinių naudojimo kai kurių cheminių medžiagų koncentracija gali padidėti tiek, kad vanduo taps netinkamas naudoti.

Naudojantis duomenimis, surinktais 256 stebimuosiuose gręžiniuose, įgyvendinant Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 130 (Žin., 2005, Nr. [19-608](#)) (toliau – Valstybinė aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programa), buvo įvertinta požeminio vandens baseinų kiekybinė ir cheminė būklė. Nustatyta, kad daugumos požeminio vandens baseinų būklė gera, tačiau išskirti keturi baseinai, kuriuose yra mineralizuoto vandens pritakos rizika: chlorido ir sulfato koncentracija viršija geriamajam vandeniui leistinas ribines reikšmes. Šiuo metu nepakanka duomenų vienareikšmiškai nustatyti, ar žmogaus veikla (požeminio vandens gavyba) turi įtakos šių komponentų koncentracijos didėjimui, todėl nuo 2013 metų numatyta vykdyti požeminio vandens veiklos monitoringą rizikos baseinuose. Programoje parametų sąrašas ir stebėjimų dažnumas parinktas atsižvelgiant į Direktyvų 2000/60/EB, 98/83/EB, 91/676/EEB, 2006/118/EB reikalavimus ir atliktų stebėjimų rezultatus.

14. Paviršinius vandens telkinius antropogeninė tarša veikia labiausiai. Atlikus taršos šaltinių analizę ir jų poveikio paviršinių vandens telkinių būklei vertinimą, buvo nustatyti šie pagrindiniai Lietuvos paviršinių vandens telkinių būklei įtakos turintys veiksniai: pasklidoji tarša, kurios didžiąją dalį sudaro dėl žemės ūkio veiklos susidarančios taršos apkrovos ir kuri yra vienas pagrindinių nitratų azoto taršos šaltinių, ir sutelktoji tarša, kurios aktualiausia keliama problema – tarša bendruoju fosforu ir amonio azotu. Pastaraisiais metais nuolat gerėjant nuotekų valymui, labai sumažėjo vandens telkinių būklės problemų dėl sutelktosios taršos. Dažniausiai upių atkarpos, kuriose šiuo metu vandens kokybės elementų rodiklių vertės viršija geros ekologinės būklės vertes dėl nuotekų išleidimo, yra nedidelės, o sutelktosios taršos šaltiniai nitratų koncentracijai upėse turi labai mažai įtakos. Trečias pagrindinis paviršinių vandens telkinių būklei įtakos turintis veiksnys – tarptautinė tarša, kurią sudaro iš kaimyninių šalių patenkančios taršos apkrovos.

15. Vykdamas Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą, buvo surinkti duomenys ir informacija upių baseinų rajonų pirmiesiems valdymo planams rengti, t. y. vandens telkiniams apibūdinti, tipologijai sudaryti, žmogaus veiklos poveikiui įvertinti, vandens telkiniams išskirti, etaloninėms sąlygoms ir esamai vandens telkinių būklei nustatyti, būklės vertinimo metodikai sukurti, vandensaugos tikslams nustatyti, būklės pagerinimo tinkamoms priemonėms parinkti. Svarbiausi Programos 2011–2017 metų uždaviniai skirti išskirtų šalies vandens telkinių būklei, taip pat upių baseinų valdymo planuose numatytų priemonių poveikiui vandens būklei stebėti ir duomenims bei informacijai upių baseinų rajonų valdymo planams teikti. Pagal Direktyvos 2000/60/EB reikalavimus monitoringas turi būti vykdomas visuose išskirtuose vandens telkiniuose, tačiau taip monitoringo vietų tinklas pasidarytų pernelyg platus. Todėl Programoje atsižvelgta į tai, kad kiekviename pabaseinyje yra vandens telkinių, panašių savo savybėmis ir būkle, ir parinkta bent po vieną monitoringo

vietą grupei vandens telkinių, kurių tipas, būklė ir būklę lemiantys veiksniai yra vienodi. Toks vandens telkinių sugrupavimas buvo taikomas labai geros ir geros ekologinės būklės bei maksimalaus ir gero ekologinio potencialo vandens telkiniams, taip pat telkiniams, kurių ekologinė būklė dėl vagų ištiesinimo neatitinka geros ekologinės būklės reikalavimų. Vandens telkiniams, kuriuose yra rizika nepasiekti geros būklės iki 2015 metų (toliau – rizikos vandens telkiniai), grupavimas nebuvo taikomas dėl riziką lemiančių veiksnių įvairovės, kad būtų parinktos tinkamiausios būklės gerinimo priemonės. Uždaviniams įgyvendinti numatoma ištirti 468 upių vietas ir 345 ežerus bei tvenkinius, kuriuose, be kitų parametrų, bus stebimi Direktyvoje 2000/60/EB nustatyti vandens kokybės elementai, nitratai pagal Direktyvos 91/676/EEB reikalavimus ir pavojingos medžiagos pagal Direktyvos 2008/105/EB reikalavimus. Įgyvendinant Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų ir Reglamento (EB) Nr. 850/2004 reikalavimus, numatyta tęsti patvariųjų organinių teršalų tyrimus upių vandenyje, dugno nuosėdose ir biotoje.

16. Į Kuršių marias suteka vanduo iš 75 procentų Lietuvos teritorijos – tai labai eutrofiktuotas vandens telkinys, o Baltija vis dar laikoma viena labiausiai užterštų jūrų. Kuršių marios ir Baltijos jūra Lietuvai yra pagrindinis žuvų išteklių šaltinis. Jo būklė tiesiogiai priklauso nuo taršos. Visi keturi Lietuvos upių baseinų rajonai yra tarptautiniai, todėl aktualios ir tarptautinių vandens teršalų pernašų problemos, ypač Nemuno baseine. 50 procentų Nemuno baseino yra Baltarusijos, Rusijos Federacijos Kaliningrado srities ir Lenkijos teritorijoje. Šiose valstybėse susidarę teršalai per Lietuvos teritoriją tekančiomis upėmis patenka į Kuršių marias ir Baltijos jūrą. Dėl šių ilgalaikių galimo neigiamo poveikio veiksnių Baltijos jūros ir Kuršių marių monitoringo tinklo, skirto Programos tikslams įgyvendinti, struktūra liko panaši į Valstybinėje aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programoje numatytą struktūrą, siekiant įvertinti ir galimų grėsmių iš stambiųjų sutelktosios taršos šaltinių – naftos platformos D-6, Būtingės naftos terminalo, grunto laidojimo jūros rajone (dampingo) zonos ir cheminio ginklo sąvartyno vietų poveikį jūrinei aplinkai. Monitoringo teritorinėje ir išskirtinėje ekonominėje zonoje tinklo struktūra rengta atsižvelgiant ir į Direktyvos 2008/56/EB reikalavimus – atlikti jūrų vandenių pagrindinių ypatybių ir savybių bei esamos aplinkos būklės, vyraujančių problemų ir poveikio analizę, nustatyti geros aplinkos būklės savybes, aplinkos apsaugos tikslus ir parengti priemonės, reikalingas pasiekti ir (ar) išlaikyti gerai Baltijos jūros aplinkos būklei iki 2020 metų Baltijos jūros monitoringą sudarys išskirtinės ekonominės zonos, teritorinės jūros ir priekrantės vandenių monitoringas, tarpinių vandenių – Kuršių marių (įskaitant labai pakeistą vandens telkinį – Klaipėdos sąsiaurį) ir Kuršių marių vandenių išplitimo Baltijos jūroje zonos monitoringas.

17. Pagal Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. 36-1544; 2009, Nr. [154-6955](#)) reikalavimus vandens telkinių būklei įvertinti turi būti vykdomas telkinių priežiūros (kad būtų gauti duomenys ir informacija apie bendrą šalies vandens telkinių būklę ir jos ilgalaikius pokyčius), veiklos (vykdomas rizikos vandens telkiniuose, t. y. kurių ekologinė būklė ar ekologinis potencialas neatitinka geros ekologinės būklės ar gero ekologinio potencialo reikalavimų) ir tiriamasis monitoringas. Siekiant Programos tikslų, telkinių priežiūros intensyviojo monitoringo vietos parinktos pabaseinių pagrindinėse upėse, upių, įtekančių į Baltijos jūrą, žiotyse, tarpvalstybiniuose pasienio vandens telkiniuose, intensyvaus žemės ūkio poveikio vandens telkiniuose, žmogaus veiklos nepaveiktuose etalonines sąlygas atspindinčiuose vandens telkiniuose, kituose šalies mastu reikšminguose vandens telkiniuose. Telkinių priežiūros ekstensyviojo monitoringo vietos parinktos vandens telkiniuose, kurių ekologinė būklė šiuo metu atitinka labai geros ir geros ekologinės būklės reikalavimus, labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių ekologinis potencialas atitinka maksimalaus ir gero ekologinio potencialo reikalavimus. Veiklos monitoringas numatytas vykdyti vandens telkiniuose, kuriems gresia pavojus nepasiekti nustatytų vandensaugos tikslų, ir Baltijos jūros priekrantėje – čia bus stebimas ir vertinamas naftos platformos D-6, Būtingės naftos terminalo, grunto laidojimo jūros rajone vietų bei

Kuršių marių vandenu išplitimo galimas poveikis Baltijos jūrai. Tarpinių vandenu veiklos monitoringas leis nepriklausomai vertinti ūkinės veiklos jūrų uoste poveikį Baltijos jūrai ir Kuršių marioms. Tiriamasis monitoringas turi būti vykdomas vandens telkiniuose, kuriuose nenustatytos priežastys, dėl kurių vieno ar kito kokybės elemento rodiklio vertė neatitinka nustatytų geros būklės kriterijų.

18. Įvertinus vandens telkinių būklės monitoringo rezultatus ir atsižvelgiant į ES direktyvų reikalavimus, įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiradusios sąlygos gauti duomenis, kurių pagrindu Programos vykdymo laikotarpiu priimti sprendimai leis pagerinti požeminių vandens telkinių būklę, priekrantės, tarpinių vandens telkinių, upių, ežerų, labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių ekologinę ir cheminę būklę, taip pat pasiekti aplinkos apsaugos tikslus Lietuvos Respublikos jūros rajone. Be to, Programos įgyvendinimas turi užtikrinti, kad bus surinkta pakankamai informacijos vandens telkinių apibūdinimo, etaloninių sąlygų ir būklės vertinimo rodiklių vertėms patikslinti, vandens telkinių būklės gerinimo priemonėms parinkti ir jų veiksmingumui vertinti.

19. Programos tikslai ir uždaviniai vandens būklės stebėjimo srityje:

19.1. tikslas – vertinti požeminio vandens telkinių atsinaujinimo šaltinius, požeminio vandens cheminę būklę, kokybės kitimo tendencijas ir jas lemiančius veiksnius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.1.1. atlikti požeminio vandens priežiūros monitoringą;

19.1.2. atlikti požeminio vandens veiklos monitoringą;

19.2. tikslas – įvertinti priekrantės ir tarpinių vandens telkinių ekologinę ir cheminę būklę, išskirtinės ekonominės zonos ir teritorinės jūros cheminę būklę ir antropogeninės taršos poveikį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.2.1. atlikti Baltijos jūros išskirtinės ekonominės zonos monitoringą;

19.2.2. atlikti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros veiklos monitoringą;

19.2.3. atlikti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros tiriamąjį monitoringą;

19.2.4. atlikti Kuršių marių veiklos monitoringą;

19.2.5. atlikti Kuršių marių vandenu išplitimo Baltijos jūroje zonos veiklos monitoringą;

19.3. tikslas – įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio pokyčius ir teršalų apkrovą. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.3.1. atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros intensyvųjų monitoringą;

19.3.2. atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros ekstensyvųjų monitoringą;

19.3.3. atlikti ežerų ir tvenkinių veiklos monitoringą;

19.3.4. atlikti ežerų ir tvenkinių tiriamąjį monitoringą;

19.4. tikslas – įvertinti upių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio ir kiekio pokyčius, teršiančių medžiagų apkrovą. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.4.1. atlikti upių priežiūros intensyvųjų monitoringą;

19.4.2. atlikti upių priežiūros ekstensyvųjų monitoringą;

19.4.3. atlikti upių veiklos monitoringą;

19.4.4. atlikti upių tiriamąjį monitoringą.

Dirvožemio būklės stebėjimo sritis

20. ES dirvožemio apsaugos politika iki šiol nėra galutinai teisiškai reglamentuota. 2006 metų Europos Komisijos pranešime „Teminė dirvožemio apsaugos strategija“ buvo nurodyti ES valstybėms narėms aktualūs pavojai dirvožemiui, iš kurių Lietuvai aktualiausias yra organinės medžiagos praradimo, pasklidusios taršos, dirvožemio uždengimo ir erozijos grėsmės. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija pabrėžia esamas ir tikėtinas grėsmes dirvožemio kokybei dėl natūralaus dirvožemio rūgštėjimo, taršos iš žemės ūkio ir didžiųjų stacionarių taršos šaltinių.

21. Iki Programos parengimo buvo atlikti du laukų dirvožemio kokybės pokyčių stebėjimų 5 metų ciklai (1993–2002 metais) – įvertintos bendros dirvožemio savybės,

sunkiųjų metalų kiekis, mainų katijonai skirtinguose dirvožemio sluoksniuose. Šie parametrai miškų dirvožemyje buvo įvertinti vykdant Tarptautinės oro taršos poveikio miškams monitoringo ir vertinimo programos (toliau – „ICP Forests“) miškų būklei vertinti dalį. Šioje Programoje, įvertinus turimus duomenis, numatoma stebėti dirvožemio būklę ir poveikį jai, daugiausia dėmesio skirti rūgštėjimo, pasklidosios taršos, dirvožemio plotų užstatymo problemoms. Dirvožemio organinės medžiagos stebėjimai leis surinkti informaciją apie organinės medžiagos mažėjimą viršutiniame derlingame dirvožemio sluoksnyje. Rūgštingumo parametų grupė sudarys galimybę vertinti spartėjantį gamtinių priežasčių nulemtą dirvožemio (ypač dirbamų laukų) rūgštėjimo, kartu ir degradavimo, procesą. Metalų, apibūdinančių pasklidą ir sutelktą taršą, matavimai leis iš esmės patikslinti ir atnaujinti informaciją apie Lietuvos dirvožemių būklę, be to, tai sudarys sąlygas vertinti galimą poveikį dirvožemio būklei regionų lygiu dėl intensyvios šiluminės elektrinės eksploatacijos (jei padidėtų pasklidoji tarša sieros junginiais ir sunkiaisiais metalais) ir naftos perdirbimo įmonės, skleidžiančios sieros junginius, vanadij, nikelį (tvarius teršalus, deponuojamus ir konservuojamus dirvožemyje), ūkinės veiklos.

22. Įgyvendinus Programos uždavinius, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurie leis siekti geresnės dirvožemio kokybės stabdant ar ribojant dirvožemio vertingųjų savybių praradimą lemiančius natūralius ar antropogeninius procesus: eroziją, organinės medžiagos mažėjimą ir dirvožemio rūgštėjimą, taip pat rinkti informaciją, kuri padės veiksmingai reguliuoti teršalų išmetimo kiekį, teritorijos užstatymo mastą ir spartą (o tai savo ruožtu mažintų dirvožemio prastėjimą dėl taršos).

23. Programos tikslai ir uždaviniai dirvožemio būklės stebėjimo srityje:

23.1. tikslas – vertinti miškų ir laukų svarbiausių dirvožemio kokybės rodiklių – bendrųjų savybių, organinės medžiagos būklės ir rūgštingumo parametų – pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti dirvožemio būklės monitoringą;

23.2. tikslas – vertinti dirvožemio pasklidosios taršos iš žemės ūkio veiklos mastą, atsižvelgiant į grėsmę, kad suintensyvėjus žemės ūkio veiklai gali padidėti užterštumas pesticidų likučiais ir azoto junginiais, taip pat į vietinę ir regioninę taršą iš stambių ūkio subjektų ypač pavojingomis medžiagomis, nustatyti dirvožemio praradimo dėl urbanizacijos laipsnį ir greitį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

23.2.1. atlikti pasklidosios dirvožemio taršos monitoringą;

23.2.2. vertinti dirvožemio plotų užstatymo apimtis.

Gyvosios gamtos būklės stebėjimo sritis

24. Direktyva 92/43/EEB numato Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, augalų ir gyvūnų rūšių apsaugą ES ir specialaus Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ sukūrimą, kurio dalis yra ir specialios laukinių paukščių apsaugos teritorijos, nustatomos pagal Direktyvą 2009/147/EB. Be šios – biologinės įvairovės nykimo visoje ES – problemos, Lietuvoje tebėra opios ir gyvosios gamtos išteklių neracionalaus naudojimo, nevietinių invazinių rūšių, keliančių pavojų biologinės įvairovės kokybei ir žmonių sveikatai, plitimo problemos. Be kitų grėsmių, kylančių dėl ūkio subjektų veiklos, atsižvelgiant į 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinamos Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 77) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/27/EB (OL 2008 L81, p. 45), nuostatas, biologinę įvairovę reikia apsaugoti ir nuo galimo genetiškai modifikuotų organizmų plitimo aplinkoje, tačiau šiuo metu nepakanka duomenų apie genetiškai modifikuotų organizmų poveikį Lietuvos biologinei įvairovei, kurie leistų sudaryti tam skirtą monitoringo tinklą.

25. Valstybinėje aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programoje Gyvosios gamtos monitoringo dalis buvo parengta pagal Direktyvų 2009/147/EB ir 92/43/EEB nuostatas, nuo

2005 metų vykdomas ES reikalavimus atitinkantis Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, o nuo 2008 metų – kitų Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių monitoringas. Tačiau dėl bazinės mokslinės informacijos trūkumo buvo atidėtas numatytasis Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių monitoringas, nes tik 2010 metais prasidėjo natūralių buveinių inventorizacija įgyvendinant valstybės projektą „Pasirengimas Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizavimui: metodinės ir techninės bazės sukūrimas“, kurio pabaiga numatyta 2011 metais. Šis projekto etapas sudarys reikiamą mokslinį-metodinį pagrindą inventorizuoti natūralias buveines visoje šalyje, surinkti pakankamai pagrįstų mokslinių duomenų, kad būtų įvertinta esama natūralių buveinių būklė.

Daugelis Programos uždavinių, kaip ir ankstesnėje programoje, skirti Europos Bendrijai svarbių rūšių, buveinių ir paukščių migracijos susitelkimo vietų būklei vertinti. Tai turi užtikrinti, kad būtų sukaupta informacija, kuri sudarys sąlygas nustatyti jautriausias Europos biologinės įvairovės sritis ir užkirsti kelią jos nykimui. Būdingųjų organizmų ir buveinių būklės, jų lemiančių veiksnių pokyčių stebėjimų duomenys leis parinkti atitinkamas aplinkosaugos priemones, užtikrinančias tinkamą natūralių buveinių ir rūšių apsaugos būklę (tokią, kai buveinės plotas, rūšių ir populiacijų gausa nekinta arba didėja ir nėra pavojaus, jog išnyks buveinės struktūra ar funkcijos). Atsižvelgiant į jau minėto valstybės projekto planuojamą antrąjį (pagrindinį) inventorizavimo darbų etapą, kuris vyks įgyvendinant valstybės projektą „Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizavimas, palankios apsaugos būklės kriterijų nustatymas ir monitoringo sistemos sukūrimas“ ir kurio baigiamojoje stadijoje numatyta sukurti natūralių buveinių monitoringo sistemą, Programoje numatyta, kad buveinių būklės duomenys bus pradėti rinkti nuo 2015 metų. Be to, Programoje keliamas uždavinys stebėti Europos Bendrijai svarbias rūšis – upinius bebrus ir vilkus, dėl kurių medžioklės Lietuvai padarytos išimtys, bet būtina nuolat teikti informaciją apie jų būklę.

26. „ICP Forest“ programos ir Reglamento (EB) Nr. 1737/2006 nuostatos dėl miškų būklės vertinimo sudaro didžiausios ekonominiu požiūriu vertingų gamtinių išteklių būklės stebėjimo ir vertinimo sistemos dalį Programoje – joms įgyvendinti skirtas miškų monitoringas. Kita svarbus Programos uždavinys – stebėti ir vertinti ekonominiu požiūriu svarbių rūšių gyvūnų (žuvų ir medžiojamųjų kanopinių žvėrių) gausumo ir būklės pokyčius, kuriuos Europos aplinkos agentūra nurodė kaip vieną svarbiausių biologinės įvairovės būklės rodiklių. Pagal Tarptautinės jūros tyrimų tarybos (ICES), HELCOM reikalavimus ir ES reglamentus nacionalinėms kvotoms nustatyti būtina atlikti praeivių žuvų būklės vertinimą, kurio metu, be kitų stebėjimų, bus atliekami žuvų migracijos per užtvankų pralaidas stebėjimai. Įgyvendinant Direktyvos 93/53/EEB nuostatas, nurodančias, jog būtina kontroliuoti žuvų užkrečiamąsias ligas natūraliuose vandens telkiniuose, turi būti tęsiamas žuvų užkrečiamųjų ligų monitoringas, leidžiantis sekti žuvų sergamumą vidaus vandenyse ir laiku užkirsti kelią ligų protrūkiams.

27. Atsižvelgiant į Europos strategijos dėl invazinių nevietinių augalų ir gyvūnų rūšių projekto nuostatas, Programoje būtina numatyti probleminėms rūšims skirtą uždavinį ir įtraukti svarbiausių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimo Lietuvos teritorijoje stebėjimus, kuriems pirminė informacija buvo surinkta vykdant Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą.

28. Įgyvendinus Programos uždavinius gyvosios gamtos būklės vertinimo srityje, atsirastų sąlygos gauti duomenis, leidžiančius nustatyti pagrindines biologinės įvairovės kitimo tendencijas ir pagrįsti priemones, skirtas šiai įvairovei išsaugoti ir naudoti pagal darnaus vystymosi principus, taip pat duomenis, būtinus vertingiausiems gyvosios gamtos ištekliams išsaugoti ir racionaliau naudoti, veiksmingai ir pagrįstai probleminių laukinių gyvūnų ir augalų rūšių populiacijų kontrolei užtikrinti.

29. Programos tikslai ir uždaviniai gyvosios gamtos būklės stebėjimo srityje:

29.1. tikslas – vertinti ir prognozuoti Europos Bendrijos svarbos buveinių ir rūšių būklės pokyčius, natūralių ir antropogeninių veiksnių poveikį jiems, sudaryti sąlygas priimti

tinkamiausius sprendimus dėl buveinių ir rūšių apsaugos ir atkūrimo. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.1.1. atlikti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą;

29.1.2. atlikti Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas (išskyrus paukščių), monitoringą;

29.1.3. atlikti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, monitoringą;

29.1.4. atlikti kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių monitoringą;

29.2. tikslas – operatyviai vertinti miškų būklės kaitą erdvės ir laiko atžvilgiu dėl oro teršalų tolimųjų pernašų ir kitų stresinių veiksnių poveikio. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.2.1. atlikti I lygio europinį miškų būklės monitoringą;

29.2.2. atlikti I lygio regioninį miškų būklės monitoringą;

29.3. tikslas – vertinti teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikį labiausiai paplitusioms (būdingoms) miško ekosistemoms. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti II lygio intensyvų miškų būklės monitoringą;

29.4. tikslas – rinkti ir vertinti informaciją, kad būtų užtikrinta tinkama medžiojamųjų gyvūnų bei žuvų išteklių apsauga ir tvarus naudojimas. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.4.1. atlikti limituojamų medžiojamųjų kanopinių žvėrių monitoringą;

29.4.2. atlikti praeivių žuvų būklės monitoringą;

29.4.3. atlikti verslinių žuvų populiacijų būklės ir išteklių naudojimo monitoringą;

29.4.4. atlikti žuvų užkrečiamųjų ligų monitoringą;

29.5. tikslas – vertinti, prognozuoti ir kontroliuoti didžiausią grėsmę Lietuvos biologinei įvairovei keliančių nevietinių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimą, prognozuoti pavojingiausių kraujasiurbių vabzdžių rūšių populiacijų gausumo protrūkius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.5.1. atlikti invazinių augalų rūšių monitoringą;

29.5.2. atlikti invazinių gyvūnų rūšių monitoringą.

Ekosistemų būklės stebėjimo sritis

30. Oro teršalų ir klimato kaitos kompleksinio poveikio miško ekosistemoms tyrimai pastaruoju laikotarpiu tampa prioritetu ne tik dėl didėjančio žalingo poveikio miškams, bet ir dėl būtinybės stebėti globalios taršos poveikį atskirų šalių ir regionų sąlygiškai natūralioms ekosistemoms. Žalingo poveikio dydis priklauso nuo ekosistemų gebėjimo prisitaikyti prie kintančios aplinkos sąlygų. Tokiam kompleksiniam vertinimui būtini suderintų stebėjimų duomenys, leidžiantys sukurti prognozių modelius. Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos įgyvendinimui skirtai ICP IM programai, kurioje Lietuva dalyvauja kartu su kitomis Europos Bendrijos valstybėmis, keliamas tikslas nustatyti, įvertinti ir prognozuoti sąlygiškai natūralių ekosistemų būklę ir ilgalaikius jos pokyčius atsižvelgiant į tolimųjų oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių) pernašų, ozono ir sunkiųjų metalų poveikį, regioninius ypatumus ir klimato pokyčius. ICP IM programos rezultatai taip pat padeda įgyvendinti Tarpvalstybinių vandentakių ir ežerų apsaugos bei naudojimo, Jungtinių Tautų klimato kaitos, Biologinės įvairovės konvencijų, Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos ir Kioto protokolo reikalavimus.

31. Per praėjusį stebėjimų pagal ICP IM programą laikotarpį nustatyta, kad dujinės ir aerozolinės sieros ir amonio priemaišos ore, jų koncentracija krituliuose ir srautai su krituliais yra pagrindiniai veiksniai, lemiantys miško ekosistemos įvairių biotos komponentų būklę, kuri nuo 2005 metų pradėjo blogėti. Per šį laikotarpį sieros junginių išmetalų Europoje ir Lietuvoje sumažėjimas turėjo teigiamai paveikti ekosistemą. Stabili nitratų koncentracija dirvožemio, gruntiniame bei paviršiniame vandenyje negalėjo turėti reikšmingos įtakos biologiniams ir geocheminiams procesams ekosistemoje, nors gausėjantys nitratų išmetalai Lietuvoje ateityje gali pakeisti nusistovėjusią situaciją ir prisidėti prie tolesnės aplinkos

rūgštėjimo tendencijos, kuri jau pradėta registruoti vakarinėje Lietuvos dalyje. Didžiausius neigiamus pokyčius ekosistemose pastaruoju laikotarpiu galėjo lemti tik amonio koncentracijos kaita. Nuo 2002–2003 metų visose ekosistemos grandyse buvo registruojamas amonio koncentracijos padidėjimas, kurį galėjo lemti padidėjęs Lietuvoje amonio išmetalų kiekis. Dėl šios priežasties aplinkos rūgštėjimo problema, kurią gali sunkinti kalcio jonų srautų mažėjimas ir galimas nitratų srautų didėjimas, tebebus viena aktualiausių. Todėl būtina vertinti kylančios amonio koncentracijos grėsmės poveikį sąlygiškai natūralioms ekosistemoms, numatyti, kaip mažinti jos galimą žalą intensyvios klimato kaitos laikotarpiu. Taigi sąlygiškai natūralių ekosistemų būklės stebėjimai nacionaliniu lygiu suteikia duomenų apie teršalų, kuriuos tolimosios oro pernašos atneša iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių į Lietuvą, ir klimato pokyčių įtaką menkai antropogenizuotų teritorijų vandenų ir dirvožemio kokybei, biologinei įvairovei ir miško būklei. Be to, šie duomenys sudaro sąlygas fiksuoti galimą nacionalinių taršos šaltinių poveikio aplinkai pokytį, palyginti su foninės taršos reikšmėmis. Programoje, palyginti su Valstybinės aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programos apimtimi, nenumatyta didesnių sąlygiškai natūralių ekosistemų būklės stebėjimų pokyčių, nes ši priemonė yra pasaulinio tinklo dalis, todėl čia pakeitimai griežtai ribojami.

32. Apie 40 procentų Lietuvos teritorijos sudaro žemės ūkio naudmenos. Didžiąją dalį upių vandens taršos maistinėmis medžiagomis sudaro pasklidoji tarša iš žemės ūkio plotų, kuri lemia didėjančią Baltijos jūros taršą, biologinės įvairovės ir agroekosistemų produktyvumo mažėjimą, šachtinių šulinių užterštumą žmonių sveikatai pavojingais nitratais. Kompleksinis agroekosistemų monitoringas sudaro sąlygas įvertinti maistinių medžiagų patekimą iš pasklidusios taršos šaltinių, apskaičiuoti išplaunamų maistinių medžiagų kiekį, nustatyti, kokio masto poveikį vandens telkiniams lemia ūkininkavimas baseino teritorijoje, o dirvožemio savybių, žemės naudojimo ir maistinių medžiagų balanso duomenys, sugretinti su šių medžiagų išplovimo duomenimis, leidžia nustatyti taršos šaltinius ir parinkti veiksmingiausias priemones žemės ūkio taršai mažinti.

33. Dėl skirtingų fizinių ir geografinių sąlygų Vidurio, Vakarų ir Pietryčių Lietuvos regionuose agroekosistemų monitoringą būtina vykdyti 3 agroekosistemose: Graisupio, Lyženos ir Vardo upių baseinuose. Agroekosistemų būklei vertinti skirtame Programos uždavinyje turi būti pabrėžiami maistinių medžiagų išplovų į upes, šachtinių šulinių būklės stebėjimai. Šis uždavinys, įgyvendinamas neatsiejamai nuo vandens būklės vertinimui skirtų Programos uždavinių, sudarys sąlygas įgyvendinti Direktyvų 2000/60/EB, 91/676/EEB ir 2008/56/EB reikalavimus, HELCOM Baltijos jūros veiksmų plano nuostatas, reikalaujančias sumažinti maistinių medžiagų patekimą į jūros aplinką iki 2016 metų (palyginti su 1997–2003 metais: azoto – 11 750 tonų, fosforo – 880 tonų).

34. Įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurie leis kompleksiskai vertinti tarptautinių tolimųjų oro teršalų pernašų poveikį ekosistemoms ir teikti informaciją apie gamtinės aplinkos pokyčių priežastis, sekti teršalų apkrovą miško ekosistemoms ir tikslinti kritines jų reikšmes, sudaryti mokslinį pagrindą kontroliuoti išmetalus, vertinamą nacionalinės antropogeninės apkrovos apimtį palyginti su foninės taršos reikšmėmis, taip pat nustatyti vandens telkinių taršos iš atskirų žemės ūkio veiklos teritorijų mastą ir numatyti šios taršos mažinimo priemones.

35. Programos tikslai ir uždaviniai ekosistemų būklės stebėjimo srityje:

35.1. tikslas – vertinti tolimųjų oro teršalų pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautus, jų kaitą pagrindiniuose Lietuvos kraštovaizdžio tipuose, teršalų kaitą ir poveikį sąlygiškai natūralių ekosistemų būklei, išskirti amonio išmetalų, jų srautų į ekosistemą ir transformacijos ypatumus ir galimą poveikį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

35.1.1. atlikti oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą;

35.1.2. atlikti dirvožemio ir vandens būklės sąlygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą;

35.1.3. atlikti augalijos būklės sąlygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą;

35.2. tikslas – Vidurio, Vakarų ir Pietryčių Lietuvos regionuose vertinti iš agroekosistemų išnešamų maistinių medžiagų kiekį, ūkininkavimo upių baseinų teritorijoje poveikį vandens telkiniams, nustatyti taršos šaltinius ir parinkti veiksmingiausias priemones žemės ūkio taršai mažinti. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti agroekosistemų monitoringą.

Kraštovaizdžio būklės stebėjimo sritis

36. Vietos lygio kraštovaizdžio stebėjimas parodė, kad 2000–2006 metais daugiau kaip 17 procentų Lietuvos teritorijos įvyko žemės dangos konversija. Vyrauja kraštovaizdžio reatūralizacija: dirbamos žemės apleidžiamos miškais, pelkėmis bei krūmynais, pievomis ir ganyklomis. Kraštovaizdžio, ypač agrarinio, stadija yra pereinamoji – nuo kultūrinio, sutvarkyto, link antropogenizuoto. Kita vertus, akivaizdžiai didėja kraštovaizdžio technogenizacija: užstatytų teritorijų ir su jomis susijusių naudmenų (sodų, tvenkinių, gatvių ir kelių) plotas padidėjo daugiau nei dvigubai (nuo 1,2 iki 2,8 procento). Kraštovaizdžio sąskaida labiausiai padidėjusi Rytų Lietuvos aukštumose ir iš dalies lygumose, Šiaurės Žemaičių plynaukštėje ir Vidurio Žemaičių kalvyne. Klaipėdos valstybinio jūrų uosto rekonstravimas, Būtingės naftos terminalo statyba, rekreacinės infrastruktūros plėtra, gyvenamųjų namų statyba, sutapusi su ekstremaliais klimato reiškiniais, paskatino jūros krantų ardą – per pastaruosius 5 metus prarasta apie 22 hektarus kranto. Ūkinė veikla, žemės reformos procesai ir intensyvėjanti rekreacinė apkrova saugomose teritorijose apsunkino šių kompleksinei kraštovaizdžio apsaugai skirtų vietų tvarkymą ir apsaugą. Be to, tebėra aktuali specifinė Šiaurės Lietuvos regiono problema: palyginti su 1962–1979 metais, dėl klimato kaitos 2002–2005 metais aktyvaus sulfatinio karsto zonoje esančiame indikatoriniame Tatulos upės baseine gipso denudacijos greitis buvo apie 30 procentų didesnis, o 2007–2009 metais ? artimas vidurkiui ir kiek didesnis (136–156 kub. metrai / kv. kilometre), karstas intensyviai vystėsi ypač ir labai sukarstėjusių plotų ruože, kuris tęsiasi nuo Biržų iki Pasvalio. Karstiniai procesai ir toliau tėvėra pavojingi, nors ir ne tokie intensyvūs, kraštovaizdis karstėja, blogėja teritorijos naudojimo sąlygos ir požeminės hidrosferos gamtinė sauga.

37. Valstybinėje aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programoje buvo pereita prie sistemingo kraštovaizdžio struktūros pokyčių stebėjimo. Numatyta kraštovaizdžio struktūros pokyčius analizuoti nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, probleminių kraštovaizdžio arealų monitoringui priskirtos jūros krantų, karstinio regiono ir saugomų teritorijų dalys. Tokia sistema leidžia kraštovaizdžio struktūros kaitos regioninius ypatumus vertinti skirtinguose žemėvaizdžiuose, atskiruose kraštovaizdžio tipuose, atsižvelgiant į teritorijų ekologinį jautrumą, teisės aktų nustatytą apsaugos ir tvarkymo režimą, aktualias aplinkosaugos problemas. 2007 metais, suderinus šiuos tyrimus su tarptautiniu lygiu juos koordinavusia Europos aplinkos agentūra, buvo organizuotas ir įgyvendintas projektas „Lietuvos CORINE žemės danga 2006“ – parengti Lietuvos teritorijos žemės dangos pokyčio 2000–2006 metais ir žemės dangos 2006 metais skaitmeniniai žemėlapiai, atlikta Lietuvos teritorijos žemės dangos klasių ir jų pokyčių, skirtingo kraštovaizdžio klasių ir jų pokyčių ir skirtingo kraštovaizdžio klasių fragmentų ekotoniškumo analizė, nustatytas kraštovaizdžio klasių poliarizacijos laipsnis, taip pat duomenų kraštovaizdžio morfologiniuose ruožuose ir srityse bei atskira analizė pajūrio juostoje. Vertinant kraštovaizdžio vietos lygiu pokyčius, 2008 metais surinkti duomenys ir pateiktos išvados apie 100 kraštovaizdžio arealų kraštovaizdžio būklę.

38. Programoje išlaikoma 2005–2010 metais nustatyta esminė kraštovaizdžio monitoringo sistema: kraštovaizdžio struktūros pokyčiai per žemės dangos klasių teritorinio pasiskirstymo kaitą fiksuojami ir analizuojami, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis nustatomas nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, specifiniai parametrai numatyti pajūrio juostos, karstinio regiono ir saugomų teritorijų monitoringui. Nacionalinio ir regioninio sluoksnio duomenys bus gaunami remiantis Žemės dangos (CORINE LandCover) programos duomenimis, kosminiais vaizdais. Duomenų analizei bus naudojami Kraštovaizdžio studijos (2008) skaitmeniniai sluoksniai. Vietos lygiu bus stebima ir vertinama žemės naudmenų ir

žemėvaldos kaita, kraštovaizdžio poliarizacijos ir antropogenizacijos laipsnis, geodinaminiai ir dirvožemio geocheminiai procesai, etnoarchitektūriniai pokyčiai, kraštovaizdžio pažeidimai ir kiti pokyčiai.

39. Įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, leidžiančius tikslingai reguliuoti bendrą kraštovaizdžio struktūrą, parinkti ir pagrįsti kiekvienam kraštovaizdžio tipui pritaikytas, veiksmingas priemones teritorijos ekologinėms, estetinėms, socialinėms ir ekonominėms funkcijoms plėtoti. Be to, turi būti gauti duomenys, kurie leistų veiksmingai reguliuoti pajūrio paplūdimių ir kopų nykimą, krantų ardą, parinkus tinkamas hidrotechnines, kopagūbrio auginimo, apželdinimo ir kitas priemones, taip pat parinkti tinkamas priemones, stabdančias gamtinio kraštovaizdžio nykimą gamtinio karkaso ir saugomose teritorijose, įvertinti karstinio kraštovaizdžio stabilumą ir pokyčių mastą, karstinių procesų intensyvumo kaitą, to priežastis ir įtaką vietos gyventojų saugumui ir gerovei, numatyti aplinkosaugos priemones.

40. Programos tikslai ir uždaviniai kraštovaizdžio būklės stebėjimo srityje:

40.1. tikslas – nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu nustatyti žemės dangos klasių pokyčius, analizuoti jų teritorinį pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu. Uždaviniai tikslui pasiekti yra šie:

40.1.1. atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių nacionaliniu ir regionų lygiais monitoringą;

40.1.2. atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių vietos lygiu monitoringą;

40.2. tikslas – įvertinti vandenių ir grunto pernašą priekrantėje, paplūdimių būklę ir apsauginio paplūdimio kopagūbrio ir kranto pokyčius, antropogeninius ir hidrometeorologinius veiksnius, skatinančius krantų ardą. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti krantų pokyčių monitoringą;

40.3. tikslas – stebėti valstybinių parkų kraštovaizdžio būklę, vertinti žemėnaudos kaitą, pažeistų ir atkurtų teritorijų plotus, nustatyti paveldo objektų būklę, įvertinti lankomų teritorijų apkrovas ir poveikį joms, nustatyti teritorijų pritaikymo lankymui laipsnį. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti valstybinių parkų kraštovaizdžio monitoringą;

40.4. tikslas – inventorizuoti regionų lygiu naujas smegduobes Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone, įvertinti klimato kaitos įtaką gipso cheminės denudacijos intensyvumui, karstinių procesų aktyvumui ir kraštovaizdžio pokyčiams. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti Šiaurės Lietuvos karstinio rajono kraštovaizdžio būklės ir gipso cheminės denudacijos monitoringą.

III. PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJAI

41. Programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, jų reikšmės ir už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai nurodyti Programos priede.

IV. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

42. Programos finansavimo šaltiniai yra šie:

42.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas:

42.1.1. asignavimų valdytojų programų lėšos;

42.1.2. Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos;

42.1.3. Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos;

42.2. kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

43. Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba per 20 darbo dienų nuo Programos patvirtinimo ir iki kiekvienų tolesnių metų vasario 15 dienos parengia ir patvirtina metinius Programos uždavinių, kuriuos vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planus.

44. Žemės ūkio ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba užtikrina, kad informacija apie atitinkamų metų Programos uždavinių, kuriuos vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planų vykdymą būtų pateikta Aplinkos ministerijai iki kitų metų kovo 1 dienos.

45. Už Programos koordinavimą atsakinga Aplinkos ministerija.

46. Už Programos įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai – Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Valstybinės aplinkos monitoringo
2011–2017 metų programos
priedas

**VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2011–2017 METŲ PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO
VERTINIMO KRITERIJAI**

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
APLINKOS ORO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
Tikslas:			
1. Vertinti aplinkos oro užterštumo lygį aglomeracijose ir zonose (labiausiai urbanizuotose zonos teritorijose), prognozuoti aplinkos oro kokybę, vertinti šalies klimato pokyčius	surenkama kiekvieno matuojamo aplinkos oro komponento (išskyrus ozoną) patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
	surenkama patikimų metinių ozono duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 75 procentai	
Uždaviniai:			
1.1. Atlikti aplinkos oro kokybės monitoringą aglomeracijose ir zonose	nustatyta sieros dioksido (SO ₂), azoto oksidų (NO ₂ , NO, NO _x), ozono (O ₃), anglies monoksido (CO), benzeno koncentracija ir meteorologiniai parametrai ¹	ne mažiau kaip 2 stotyse kiekvienoje aglomeracijoje, nuolat	Aplinkos ministerija
	nustatyta kietųjų dalelių (KD ₁₀ ir KD _{2,5}) koncentracija	ne mažiau kaip 3 stotyse (KD ₁₀ ir KD _{2,5} stebėjimo vietų suma) kiekvienoje aglomeracijoje, nuolat	
	nustatyta švino (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni), policiklinių aromatinių angliavandenilių (toliau – PAA) ² ir KD ₁₀ koncentracija	ne mažiau kaip 1 stotyje kiekvienoje aglomeracijoje 72 valandų bandiniai	
	nustatyta azoto oksidų (NO, NO ₂ , NO _x), kietųjų dalelių (KD ₁₀) koncentracija, meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 2 papildomose stotyse Vilniaus aglomeracijoje, nuolat	
	nustatyta sieros dioksido (SO ₂), anglies monoksido (CO) koncentracija	ne mažiau kaip 1 papildomoje stotyje Vilniaus aglomeracijoje, nuolat	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai	
	įvertinti gradientiniai meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 1 meteorologinėje stotyje kiekvienoje aglomeracijoje ir zonoje, nuolat		
	nustatyta ozono pirmtakų ³ koncentracija	ne mažiau kaip 1 priemiesčio arba miesto foninėje stotyje šalies teritorijoje, nuolat		
	nustatyta kietųjų dalelių (KD ₁₀ ir KD _{2,5}) koncentracija, meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 8 stotyse (KD ₁₀ ir KD _{2,5} koncentracijos stebėjimo vietų suma) zonoje		
	nustatyta sieros dioksido koncentracija	ne mažiau kaip 5 stotyse zonoje, nuolat		
	nustatyta azoto oksidų (NO, NO ₂ , NO _x) koncentracija	ne mažiau kaip 7 stotyse zonoje, nuolat		
	nustatyta ozono koncentracija	ne mažiau kaip 6 stotyse zonoje, nuolat		
	nustatyta anglies monoksido koncentracija	ne mažiau kaip 4 stotyse zonoje, nuolat		
	nustatyta benzeno koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse zonoje, nuolat		
	nustatyta švino, arseno, kadmio, nikelio, PAA, KD ₁₀ koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse zonoje, 72 valandų bandiniai		
	įvertintas transporto intensyvumas	ne mažiau kaip 3 stotyse aglomeracijose ir zonoje, nuolat		
		nustatyta (gravimetriniu metodu) kietųjų dalelių (KD _{2,5}) koncentracija vidutinio poveikio rodikliui (VPR) nustatyti	ne mažiau kaip 1 miesto foninėje stotyje, kiekvienoje aglomeracijoje ir zonoje (savaitiniai bandiniai)	
		nustatytas aplinkos oro užterštumo lygis, patikslintos zonos ir aglomeracijos	zonoje ne mažiau kaip 131 vietoje, kiekvienoje aglomeracijoje ne mažiau kaip po 35 vietas, kas 5 metai	
1.2. Atlikti klimato pokyčių monitoringą	nustatyta oro temperatūra, drėgnumo ir vėjo charakteristikos, atmosferos slėgis	ne mažiau kaip 15 stočių, kas 3 valandos, ne mažiau kaip 3 stotyse kas 1 valandą – iki 2013 metų; ne mažiau kaip 18 stočių, kas 1 valandą – nuo 2013 metų	Aplinkos ministerija	
	matuojami kritulių parametrai	ne mažiau kaip 18 stočių, kas 6 valandos		
	įvertinta bendroji Saulės spinduliuotė	ne mažiau kaip 2 stotyse, kas 1 valandą		
	įvertinta ultravioletinė Saulės spinduliuotė	ne mažiau kaip 1 stotyje, 1 kartą per parą		
	atliktas atmosferos radiozondavimas	ne mažiau kaip 1 stotyje, 1 kartą per parą		

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	atlikti radiometeorologiniai matavimai	ne mažiau kaip 1 stotyje, nuolat – iki 2013 metų; ne mažiau kaip 2 stotyse, nuolat – nuo 2013 metų	
Tikslas:			
2. Vertinti ozono sluoksnio pokyčius	surenkama patikimų metinių duomenų apie ozono sluoksnio pokyčius, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
2.1. Atlikti stratosferos monitoringą	nustatytas bendras ozono kiekis	ne mažiau kaip 1 stotyje, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
3. Vertinti teršalų pernašų iš kitų valstybių poveikį bendram Lietuvos oro baseino užterštumo lygiui	surenkama patikimų metinių foninio oro kokybės duomenų ir informacija apie teršalų pernašų iš kitų valstybių poveikį aplinkos oro užterštumo lygiui	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
3.1. Atlikti foninį oro monitoringą	nustatyta sieros oksidų (SO_2 , SO_4^{2-}), azoto dioksido (NO_2), aerolinių nitratų ir azoto rūgšties ($\text{NO}_3^- + \text{HNO}_3$), aerolinio amonio ir amoniako ($\text{NH}_3 + \text{NH}_4^+$) koncentracija	ne mažiau kaip 3 stotyse, kas savaitę – kompleksinio monitoringo stotyse, kasdien – EMEP stotyje	Aplinkos ministerija
	nustatyta ozono koncentracija	ne mažiau kaip 4 stotyse, nuolat	
	nustatyti meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, nuolat	
	nustatyta azoto oksidų (NO_x) koncentracija (kritiniam taršos lygiui nustatyti matavimai bent indikatorinių matavimų lygio)	ne mažiau kaip 1 stotyje	
	nustatyta dujinių amoniako (NH_3), azoto (HNO_3) ir druskos (HCl) rūgšties koncentracija ore, Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} koncentracija aerolio dalelėse ir aerolio dalelių (KD_{10} ir $\text{KD}_{2.5}$) masės koncentracija (pagal galimybes)	ne mažiau kaip 1 EMEP stotyje paros bandiniai	
	nustatyta švino, arseno, kadmio, nikelio, PAA koncentracija aplinkos ore	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų, 72 valandų bandiniai	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta švino, arseno, kadmio, nikelio, gyvsidabrio (Hg), PAA kiekiai atmosferos iškritose	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų, savaitiniai bandiniai	
	nustatyta kietųjų dalelių (KD _{2,5}) cheminė sudėtis ir masės koncentracija	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų, savaitiniai bandiniai	
	nustatyta gyvsidabrio koncentracija aplinkos ore (indikatoriniai matavimai)	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų	
	nustatytas PCB, DDT, HCB grupių teršalų kiekis	ne mažiau kaip 1 stotyje, 4 savaitinių bandiniai	
	nustatyta dioksinų ir furanų koncentracija aplinkos ore	ne mažiau kaip 2 stotyse, 4 skirtingų sezonų bandiniai	
3.2. Atlikti foninį atmosferos kritulių monitoringą	nustatytas kritulių kiekis; rūgštingumas; ištirpusių nitratų (NO ₃ -N) ir amonio (NH ₄ -N), aerosolinio sulfato (SO ₄ -S), chloro (Cl), šarminių metalų (K, Na, Ca, Mg) kiekis, specifinis elektros laidumas, šarmingumas (jeigu pH>5)	ne mažiau kaip 2 stotyse, kas mėnesį	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
4. Nustatyti aerosolinių radionuklidų šaltinius, vertinti Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimo metu išmetamų radionuklidų sklaidą aplinkoje, jų poveikį aplinkai	surenkama patikimų metinių aerosolinių radionuklidų sklaidos duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
4.1. Atlikti radiologinį oro monitoringą Vilniaus mieste	nustatytas technogeninių ir gamtinių radionuklidų tūrinis aktyvumas (alfa, beta ir gama spindulių)	ne mažiau kaip 1 stotyje, nuolat, pradedant ne vėliau kaip 2012 metais	Aplinkos ministerija
4.2. Atlikti radiologinį oro monitoringą tiesioginio Ignalinos AE poveikio zonoje	nustatytas technogeninių ir gamtinių radionuklidų tūrinis aktyvumas	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1–2 kartus per savaitę (atsižvelgiant į aerosolių ir dulkių koncentraciją aplinkos ore)	Aplinkos ministerija
4.3. Atlikti radiologinį iškritų monitoringą	nustatytas technogeninių radionuklidų kiekis iškritose	ne mažiau kaip 5 stotyse, kas 5 dienos	Aplinkos ministerija
Tikslas:			

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
5. Fiksuoti radiacinę būklę Lietuvoje tiesioginiu režimu, vertinti lygiavertės dozės galios pokyčius	surenkama patikimų metinių radiacinės būklės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
5.1. Užtikrinti, kad veiktų ankstyvojo perspėjimo sistema	nustatyta lygiavertės dozės galia, gama spektras (pagal galimybę)	ne mažiau kaip 18 stočių, kasdien	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
6. Vertinti Lietuvos Respublikos teritorijoje į atmosferą išmetamų antropogeninės kilmės teršalų kiekį, taršos lygius ir apkrovos ekosistemoms, išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį	atliekama Lietuvos Respublikos teritorijoje išmetamų į atmosferą teršalų ir išmetamų bei absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų inventorizacija pagal ūkio sektorius, atnaujinami taršos šaltinių ir taršos masto duomenys	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
6.1. Atlikti išmetamų į atmosferą teršalų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų monitoringą	nustatytas sieros dioksido (SO ₂), azoto oksidų (NO _x), kietųjų dalelių (KD ₁₀ , KD _{2,5}), amoniako (NH ₃), nemetaninių LOJ, anglies monoksido (CO), sunkiųjų metalų – švino (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni), gyvsidabrio (Hg), PAA, antropogeninės kilmės šiltnamio efektą sukeliančių dujų (anglies dioksido (CO ₂), metano (CH ₄), azoto suboksido (N ₂ O), hidrofluorangliavandenilių (HFC _s), perfluorangliavandenilių (PFC _s) ir sieros heksafluorido (SF ₆) kiekis, žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties pasikeitimo ir miškininkystės absorbuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O) kiekis	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
6.2. Atlikti antropogeninės taršos lygių ir apkrovų ekosistemoms monitoringą	nustatyti sieros dioksido (SO ₂), azoto oksidų (NO _x), amoniako (NH ₃), nemetaninių LOJ ir kietųjų dalelių taršos lygiai ir apkrovos	visoje teritorijoje, ne mažiau kaip 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
VANDENS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
Tikslas:			
7. Vertinti požeminio vandens telkinių atsinaujinimo šaltinius, požeminio vandens cheminę būklę, kokybės kitimo tendencijas ir jas lemiančius veiksnius	surenkama patikimų metinių požeminio vandens kokybės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, leidžiančių nustatyti kiekvieno požeminio vandens baseino vandens kokybę, kiekį ir jų pokyčius	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
7.1. Atlikti požeminio vandens priežiūros monitoringą	nustatyta bendroji cheminė sudėtis (anijonai ir katijonai)	ne mažiau kaip 180 vietų, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti mikrokomponentai	ne mažiau kaip 180 vietų, 2 kartus per 6 metus	
	nustatyti pesticidai ir organiniai junginiai	ne mažiau kaip 50 vietų, 1 kartą per 6 metus	
	nustatytos maistingosios medžiagos (azoto ir fosforo junginiai)	ne mažiau kaip 80 vietų, gruntiniame sluoksnyje įrengtuose gręžiniuose – 1 kartą per metus; ne mažiau kaip 100 vietų, spūdiniam sluoksnyje įrengtuose gręžiniuose – kas antri metai	
	atlikti požeminio vandens lygio matavimai	ne mažiau kaip 180 vietų, nuo 1 karto per dieną iki 1 karto per metus	
7.2. Atlikti požeminio vandens veiklos monitoringą	nustatyti chloridai, sulfatai, savitasis elektros laidis	ne mažiau kaip 150 vietų, 1 kartą per metus, pradedant 2013 metais	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
8. Įvertinti priekrantės ir tarpinių vandens telkinių ekologinę ir cheminę būklę, išskirtinės ekonominės zonos ir teritorinės jūros cheminę būklę ir antropogeninės taršos poveikį	surenkama patikimų metinių priekrantės ir tarpinių vandens telkinių, išskirtinės ekonominės zonos ir teritorinės jūros vandenų kokybės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, leidžiančių įvertinti telkinių būklę ir teršalų apkrovą Kuršių marioms ir Baltijos jūrai	ne mažiau kaip 85 procentai	Aplinkos ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
Uždaviniai:			
8.1. Atlikti Baltijos jūros išskirtinės ekonominės zonos monitoringą	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 6 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 4 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 2 kartus per metus	
	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 4 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus	
	nustatytas sieros vandenilis	ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus	
	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 4 vietose, 2–4 kartus per metus; metalai – ne mažiau kaip 3 vietose, 2–4 kartus per metus; pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1–4 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–4 kartus per metus kas 3 metai)	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksinai ir furanai	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1–3 kartus per metus; metalai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1–3 kartus per metus; pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶	metalai, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): dioksinai, furanai	ne mažiau kaip 1 ICES žvejybiniame kvadrato, 1 kartą per metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 2 vietose, 1–4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti radionuklidai biotoje	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus	
8.2. Atlikti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros veiklos monitoringą	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 15 vietų, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	įvertinti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 12 vietų – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatytas vandens lygis	ne mažiau kaip 2 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien	
	nustatyta srovių kryptis ir greitis	ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatyta bakterioplanktono gausa ir biomasa	ne mažiau kaip 3 vietose, 4 kartus per metus	
	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 11 vietų – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 2 kartus per metus kas 3 metai	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 10 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 7 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 13 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 12 vietų – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta makrodumblių sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 2 vietose, ne mažiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 13 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai; vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip 2 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	
	nustatytos skendinės medžiagos	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 10 vietų – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 2–3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos (anijoninės), polichlorintieji bifenilai (PCB)	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 13 vietų (ne mažiau kaip 11 vietų – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai); metalai – ne mažiau kaip 10 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 kartą per 3 metus); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose 1–4 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–4 kartus per metus kas 3 metai)	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksinai ir furanai	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 11 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 3 kartus per metus kas 3 metai); metalai – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 6 vietose (ne mažiau kaip 5 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 kartą per metus kas 3 metai); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶	metalai, pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vietoje, 3–4 kartus per metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
8.3. Atlikti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros tiriamąjį monitoringą	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa, fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė, chlorofilas „a“, zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
	nustatytos skendinčios medžiagos	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos (anijoninės)	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai	ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą	
8.4. Atlikti Kuršių marių veiklos monitoringą	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 13 vietų, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	nustatytas gėlo vandens nuotėkis	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	
	nustatyta srovių kryptis ir greitis	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	
	nustatytas vandens lygis	ne mažiau kaip 5 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	
	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 7 vietose, 7 kartus per metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 3 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus	
	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 11 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 12 vietų, 1 kartą per metus	
	nustatyta makrodumblių ir gaubtasėklių sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 6 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip 5 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien; ištirpusio deguonies kiekis – ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas biocheminis deguonies suvartojimas per 7 paras	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai;	
	nustatytos skendinčios medžiagos	ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 6 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai	
	nustatytas vandens kietumas	ne mažiau kaip 10 vietų: ne mažiau kaip 3 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 6 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 4 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien	
	nustatytos maistingosios medžiagos ir organinė anglis dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 2 vietose, 2 kartus per metus	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos (anijoninės), polichlorintieji bifenilai (PCB)	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 12 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); metalai – ne mažiau kaip 10 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai – ne mažiau kaip 7 vietose (ne mažiau kaip 6 vietose – kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 kartą per 3 metus); kitos medžiagos –	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		ne mažiau kaip 6 vietose (ne mažiau kaip 3 vietose – 1–10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1–4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1–4 kartus per metus kas 3 metai) (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija	
		neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–10 kartų per metus kas 3 metai)	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksinai ir furanai	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 12 vietų (ne mažiau kaip 7 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 4 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai);	
		metalai – ne mažiau kaip 10 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 7 vietose (ne mažiau kaip 6 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 kartą per 3 metus); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 6 vietose 1 kartą per 3 metus)	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶	metalai, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus)	
	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vietoje, 3–4 kartus per metus	
8.5. Atlikti Kuršių marių vandenų išplitimo Baltijos jūroje zonos veiklos monitoringą	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 3 vietose, 4 kartus per metus, taip pat ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta srovių kryptis ir greitis	ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatyta bakterioplanktono gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus	
	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 2 kartus per metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 3 kartus per metus	
	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus	
	nustatyta makrodumblių ir gaubtasėklių sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus; taip pat vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatytos skendinčios medžiagos	ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus	
	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus; taip pat ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste kasdien	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritėtinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos (anijoninės), polichlorintieji bifenilai (PCB)	naftos angliavandeniliai, metalai, sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose, 4 kartus per metus; pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1–4 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–4 kartus per metus kas 3 metai)	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritėtinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksinai ir furanai	naftos angliavandeniliai, metalai – ne mažiau kaip 3 vietose, 3 kartus per metus; pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 3 metus	
Tikslas:			
9. Įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio pokyčius ir teršalų apkrovą	surenkama patikimų metinių ežerų ir tvenkinių kokybės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, leidžiančių įvertinti vandens telkinių būklę, labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių ekologinį potencialą ir cheminę būklę	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Uždaviniai:			
9.1. Atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros intensyvųjį monitoringą	nustatytas vandens lygis	ne mažiau kaip 12 vandens telkinių, 1 kartą per parą, kasmet	Aplinkos ministerija
	nustatyti vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatytos morfologinės sąlygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 6 kartus per metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 8 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 7 kartus per metus	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 7 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 7 kartus per metus kas 3 metai)	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, C10-13-chloralkanai, di(2-etilheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, heksachlorobutadienas, – 1 kartą per metus, kitos medžiagos, – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocikloheksanas, kadmio ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, gyvsidabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
	nustatyti radionuklidai vandenyje	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 6 kartus per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti radionuklidai dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per metus	
9.2. Atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą	nustatytas hidrologinis režimas – vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatytos morfologinės sąlygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 6 metai	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 215 vandens telkinių, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 213 vandens telkinių, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 221 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 6 metai	
	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 2 kartus per metus	
9.3. Atlikti ežerų ir tvenkinių veiklos monitoringą	nustatytas hidrologinis režimas – vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatytos morfologinės sąlygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetingos medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 4 kartus per metus kas 3 metai	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, c10-13-chloralkanai, di(2-etilheksil) ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocikloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 3 metus (jei monitoringo rezultatai rodo, kad gyvsidabrio ir jo junginių arba heksachlorobenzono koncentracija viršija AKS ⁷ , šios medžiagos tiriamos 1 kartą per metus)	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
	nustatyti radionuklidai vandenyje, dugno nuosėdose, biotoje	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
9.4. Atlikti ežerų ir tvenkinių tiriamąjį monitoringą	nustatytas hidrologinis režimas – vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 42 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatytos morfologinės sąlygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis	ne mažiau kaip 40 vandens telkinių, 1 kartą per 6 metus, ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 kartą per metus kas 3 metai	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 42 vandens telkiniuose, 6 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 41 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 41 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 41 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 42 vandens telkiniuose, 7 kartus per metus kas 3 metai	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, c10-13-chloralkanai, di(2-etilheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus (jei monitoringo rezultatai rodo, kad heksachlorobutadieno koncentracija viršija AKS ⁷ , ši medžiaga tiriama 1 kartą per metus)	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocikloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus (jei monitoringo rezultatai rodo, kad gyvsidabrio ir jo junginių arba heksachlorobenzono koncentracija viršija AKS ⁷ , šios medžiagos tiriamos 1 kartą per metus)	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Tikslas:			
10. Įvertinti upių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio ir kiekio pokyčius, teršiančių medžiagų apkrovą	surenkama patikimų metinių upių kokybės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, leidžiančių įvertinti telkinių būklę, teršalų apkrovą pagrindinėms upėms ir teršalų, patenkančių per vandens telkinius, apkrovą Lietuvai iš kaimyninių šalių	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Uždaviniai:			
10.1. Atlikti upių priežiūros intensyvųjų monitoringą	nustatytas vandens lygis, vandens temperatūra	ne mažiau kaip 81 vietoje, 1 kartą per parą, kasmet	Aplinkos ministerija
	nustatytas vandens debitas	ne mažiau kaip 70 vietų, 12 kartų per metus	
	nustatytas vandens nuotėkio dydis	ne mažiau kaip 54 vietose, 12 kartų per metus	
	įvertintas upės vientisumas	ne mažiau kaip 54 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatytas upių dugno substratas, upės vagos skersinis profilis	ne mažiau kaip 70 vietų, 1 kartą per metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas upės vagos pobūdis	ne mažiau kaip 54 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	išmatuotas natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 54 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 6 kartus per metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 50 vietų, 2 kartus per metus	
	nustatyta fitobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 50 vietų, 3 kartus per metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per 3 metus, ne mažiau kaip 38 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 50 vietų, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 54 vietose, 12 kartų per metus	
	nustatyti pagrindiniai jonai (chloridai, sulfatai, natris, kalis, magnis) ir silicis	ne mažiau kaip 39 vietose, 12 kartų per metus, ne mažiau kaip 15 vietų, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), naftos angliavandeniliai	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus, metalai – ne mažiau kaip 22 vietose, 12 kartų per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, di(2-etilheksil)ftalatas ir tetrachlormetanas – ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 12 kartų per metus kas 3 metai)	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 8 vietose, gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus, di(2-etilheksil)ftalatas ir tetrachlormetanas – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, C10-13-chloralkanai, di(2-etilheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 8 vietose, heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocikloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 8 vietose, gyvsidabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
	nustatyti radionuklidai vandenyje	ne mažiau kaip 6 vietose, 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti radionuklidai dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 6 vietose, 2 kartus per metus	
10.2. Atlikti upių priežiūros ekstensyvių monitoringą	įvertintas vandens nuotėkio dydis	ne mažiau kaip 104 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	Aplinkos ministerija
	įvertintas upės vientisumas	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatytos morfologinės sąlygos: upės vagos pobūdis, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta fitobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 53 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 104 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti pagrindiniai jonai (chloridai, sulfatai, natris, kalis, magnis) ir silicis	ne mažiau kaip 104 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
10.3. Atlikti upių veiklos monitoringą 10.4. Atlikti upių tiriamąjį monitoringą	nustatytas hidrologinis režimas – vandens nuotėkio dydis	ne mažiau kaip 287 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	Aplinkos ministerija
	įvertintas upės vientisumas	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatytos morfologinės sąlygos: upės vagos pobūdis, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 kartą per 6 metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta fitobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 287 vietose, 3 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 83 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 287 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatytas hidrologinis režimas – vandens nuotėkio dydis	ne mažiau kaip 23 vietose, 12 kartų per metus kas 3 metai, ne mažiau kaip 10 vietų, 12 kartų per metus	Aplinkos ministerija
	įvertintas upės vientisumas	ne mažiau kaip 23 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatytos morfologinės sąlygos: upės vagos pobūdis, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 23 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta zoobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 23 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metai	
	nustatyta fitobentosos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 23 vietose, 3 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 23 vietose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichtiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 23 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 22 vietose, 12 kartų per metus kas 3 metai, ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenyje: prioritėtinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 5 vietose, 12 kartų per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 12 kartų per metus kas 3 metai)	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 5 vietose, gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, C10-13-chloralkanai, di(2-etilheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 5 vietose, heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocikloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 5 vietose, gyvsidabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
DIRVOŽEMIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
Tikslas:			
11. Vertinti miškų ir laukų svarbiausių dirvožemio kokybės rodiklių – bendrųjų savybių, organinės medžiagos būklės ir rūgštingumo parametrų – pokyčius	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų, suderintų su Europos Sąjungos reikalavimais duomenų apie miško ir lauko dirvožemio būklę, ir sudarytos sąlygos šalies dirvožemių geocheminės būklės žemėlapiams atnaujinti	ne mažiau kaip 75 procentai	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
11.1. Atlikti dirvožemio būklės monitoringą	nustatytos bendrosios dirvožemio savybės – dirvožemio profilio aprašymas, dirvožemio tipas, dirvodarinė uoliena, aikštelės charakteristikos, tankis, granulometrija (įskaitant skeletą), rūgštingumas	ne mažiau kaip 138 aikštelėse (ne didesnėse kaip 250 kv. metrų), iš jų – ne mažiau kaip 67 miškų dirvožemio aikštelėse (įeina į I lygio europinio miškų būklės monitoringo vietų skaičių) ir ne mažiau kaip 71 laukų dirvožemio aikštelėje (stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose – humusingajame ir dirvodaros), 1 kartą per 10 metų	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	įvertinta dirvožemio organinės medžiagos būklė – bendros organinės anglies, bendro organinio azoto kiekis, kaitinimo nuostolis (LOI); nustatyti dirvožemio rūgštingumo parametrai: rūgštingumas, mainų katijonai (Ca, Mg, K, Na, Fe, Al, Mn)	ne mažiau kaip 138 aikštelėse (ne didesnėse kaip 250 kv. metrų), iš jų – ne mažiau kaip 67 miškų dirvožemio aikštelėse (įeina į I lygio europinio miškų būklės monitoringo vietų skaičių) ir ne mažiau kaip 71 laukų dirvožemio aikštelėje (stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose – humusingajame ir dirvodaros), 1 kartą per 10 metų	
Tikslas:			
12. Vertinti dirvožemio pasklidusios taršos iš žemės ūkio veiklos mastą, atsižvelgiant į grėsmę, kad suintensyvėjus žemės ūkio veiklai gali padidėti užterštumas pesticidų likučiais ir azoto junginiais, taip pat į vietinę ir regioninę taršą iš stambių ūkio subjektų ypač pavojingomis medžiagomis, nustatyti dirvožemio praradimo dėl urbanizacijos laipsnį ir greitį	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų, suderintų su Europos Sąjungos reikalavimais duomenų apie poveikį miško ir lauko dirvožemio būklei	ne mažiau kaip 75 procentai	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
12.1. Atlikti pasklidusios dirvožemio taršos monitoringą	nustatytas metalų (As, Cd, Cr, Cu, Hg, V, Ni, Pb, Se, Zn), fosforo (P), sieros (S) kiekis <i>aqua regia</i> ištraukoje	ne mažiau kaip 138 aikštelėse (tose pačiose kaip dirvožemio būklės monitoringui, stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose, papildomai – ne mažiau kaip 10 procentų apimties privalomųjų dublikatų), 1 kartą per 10 metų	Aplinkos ministerija
12.2. Vertinti dirvožemio plotų užstatymo apimtį	įvertinta užstatytos teritorijos ploto kaita	ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
GYVOSIOS GAMTOS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
Tikslas:			
13. Vertinti ir prognozuoti Europos Bendrijos svarbos buveinių ir rūšių būklės pokyčius, natūralių ir antropogeninių veiksnių poveikį jiems, sudaryti sąlygas priimti tinkamiausius sprendimus dėl buveinių ir rūšių apsaugos ir atkūrimo	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, būklę	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių būklę	ne mažiau kaip 75 procentai	
Uždaviniai:			
13.1. Atlikti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą	nustatytos jūros buveinių vandens fizinės ir cheminės savybės; dugno morfologija, būdingų organizmų įvairovė ir gausumas	ne mažiau kaip 1 vietoje, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	Aplinkos ministerija
	nustatytos upių žiočių ir lagūnų buveinių vandens savybės, būdingų organizmų įvairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, išsidėstymas	ne mažiau kaip 1 vietoje, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatyta pajūrio ir žemyninių smėlynų buveinių būdingų organizmų įvairovė ir gausumas; buveinių užimamas plotas; fizinę aplinką formuojantys gamtiniai veiksniai	ne mažiau kaip 24 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatytos ežerų buveinių vandens fizinės ir cheminės savybės; būdingų organizmų įvairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra ir išsidėstymas	ne mažiau kaip 62 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatytos upių buveinių vandens fizinės, cheminės ir dinaminės savybės, būdingų organizmų įvairovė ir gausumas, augalų bendrijų struktūra ir išsidėstymas	ne mažiau kaip 17 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	

Programas tikslo ir uzdevinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta viržynų ir krūmynų buveinių būdingų augalų įvairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, buveinių užimamas plotas	ne mažiau kaip 9 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatyta pievų buveinių būdingų augalų įvairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra; buveinių užimamas plotas ⁸	ne mažiau kaip 113 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatytas pelkių buveinių hidrologinis režimas; būdingų augalų įvairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, išsidėstymas, buveinių užimamas plotas	ne mažiau kaip 143 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	įvertintas atodangų ir olų buveinių užimamas plotas; paviršiaus morfologija	ne mažiau kaip 8 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatyta miškų buveinių būdingų augalų įvairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, išsidėstymas; buveinių užimamas plotas ⁹	ne mažiau kaip 261 vietoje, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
13.2. Atlikti Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas (išskyrus paukščių), monitoringą	nustatyti retųjų žinduolių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšį; įvertintas buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 8 vietose lūšių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
		ne mažiau kaip 67 vietų ūdrų populiacijos būklei stebėti (derinant su invazinės rūšies – kanadinės audinės – stebėjimais), ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
		ne mažiau kaip 18 vietų šikšnosparnių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per sezoną kas 3 metai	
		ne mažiau kaip 35 vietose varliagyvių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
nustatyti retųjų roplių ir varliagyvių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšį; buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybės			

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		ne mažiau kaip 6 vietose roplių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti retųjų žuvų ir nėgių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšį; įvertintas buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybės	ne mažiau kaip 24 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti retųjų bestuburių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšį; nustatytas buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybės	ne mažiau kaip 113 vietų vabzdžių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus ne mažiau kaip 25 vietose moliuskų populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti retųjų bestuburių populiacijos gausumo parametrai	ne mažiau kaip 21 vietoje plačiažnyplių vėžių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu	
	nustatytas retųjų augalų rūšių individų gausumas, gyvybingumas, fertilumas, populiacijos užimamas plotas; įvertintos augavietės charakteristikos; buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis ir atkūrimo galimybės	ne mažiau kaip 67 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
13.3. Atlikti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, monitoringą	įvertinti globaliai nykstančių 5 rūšių paukščių (išskyrus griežles) individų ar porų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšį ir nustatytas buveinės savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 11 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per metus; papildomai – rūšių individų ar porų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšį – ne mažiau kaip 25 procentų monitoringo aprėpties teritorijoje už „Natura 2000“ tinklo ribų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	įvertinti griežlių teritorinių patinų gausumo parametrai ir nustatytas buveinės savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 20 teritorijų, 1 kartą per 2 metus; papildomai – teritorinių patinų gausumo parametrai – ne mažiau kaip 25 procentų monitoringo aprėpties teritorijoje už „Natura 2000“ tinklo ribų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas migruojančių vandens ir pelkių paukščių sankauptų vietų maksimalus sezono metu užregistruotų atskirų rūšių individų skaičius ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 14 teritorijų, 1 kartą per 1–3 metus (kasmet – globaliai nykstančioms rūšims 4 teritorijose, kitur – kas 3 metai)	
	nustatyti perinčių retųjų paukščių rūšių besiveisiančių individų / porų gausumo parametrai ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip visose nustatytose paukščių apsaugai svarbiose teritorijose, 1 kartą per 2–3 metus (kas 2 metus – ne mažiau kaip 18 teritorijų kurtiniams, upinėms, mažosioms ir juodosioms žuvėdroms, žalvarniams); papildomai – rūšių besiveisiančių individų / porų gausumo parametrai – ne mažiau kaip 25 procentų monitoringo aprėpties teritorijoje už „Natura 2000“ tinklo ribų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatytas paukščių migracijos srautų susiliejimo vietų per sezoną užregistruotų individų ir rūšių skaičius ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 2 teritorijose (Kuršių nerijoje ir Nemuno deltoje), ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
13.4. Atlikti kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių monitoringą	nustatyti vilkų gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 30 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti bebrų gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 38 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
Tikslas:			
14. Operatyviai vertinti miškų būklės kaitą erdvės ir laiko atžvilgiu dėl oro teršalų tolimųjų pernašų ir kitų stresinių veiksnių poveikio	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, reikalingų įvertinti miškų būklę europiniu ir regioniniu lygiu	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
14.1. Atlikti I lygio europinį miškų būklės monitoringą	nustatyti lajos būklės, stiebo taksaciniai ir būklės, vietovės, bendrieji medyno ir medžio, dirvožemio cheminės ir granulimetrinės sudėties, dirvožemio sudėties, lapijos cheminės sudėties parametrai	ne mažiau kaip 87 monitoringo vietose (iš jų ne mažiau kaip apie 10 procentų patenka į rezervą ir nematuojami, kol susiformuoja naujas medynas): 1 kartą per metus – lajos būklės parametrai, stiebo būklės parametrai, stiebo taksaciniai parametrai;	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		1 kartą per 10 metų – dirvožemio cheminės ir granulometrinės sudėties parametrai, lapijos cheminės sudėties parametrai. Steigiant monitoringo vietą ar įvykus pakitimų, – bendrieji medyno ir medžio parametrai	
14.2. Atlikti I lygio regioninį miškų būklės monitoringą	nustatyti lajos būklės, stiebo taksaciniai ir būklės, vietovės, bendrieji medyno ir medžio parametrai	ne mažiau kaip 5 000 monitoringo vietų (nuolatinių Nacionalinės miškų inventorizacijos apskaitos barelių tinkle): ne mažiau kaip 1/5 monitoringo vietų 1 kartą per metus – lajos būklės parametrai, stiebo būklės parametrai, stiebo taksaciniai parametrai. Steigiant monitoringo vietą ar įvykus pakitimų, – bendrieji medyno ir medžio parametrai	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
15. Vertinti teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikį labiausiai paplitusioms (būdingoms) miško ekosistemoms	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, reikalingų įvertinti stresinių veiksnių poveikį būdingoms miško ekosistemoms	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
15.1. Atlikti II lygio intensyvuojamų miškų būklės monitoringą	nustatyti medyno ir medžio, vietovės, bendrieji medžio, augalijos dangos, dirvožemio cheminės ir granulometrinės sudėties, dirvožemio sudėties, lapijos cheminės sudėties ir pažeidimo dėl ozono koncentracijos parametrai	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose: lajos būklės įvertinimas – 1 kartą per metus; medžių prieaugio matavimai – 1 kartą per 5 metus; dirvožemio tyrimai (cheminės granulometrinės sudėties parametrai) – 1 kartą per 10 metų; lapijos cheminė analizė, augalijos dangos apskaita – 1 kartą per 2 metus; pažeidimai dėl ozono – 1 kartą per metus. Vietovės parametrai, bendrieji medžio ir medyno parametrai – steigiant monitoringo vietą ar įvykus pakitimų	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti dirvožemio tirpalo cheminės, oro cheminės, kritulių cheminės sudėties, medžių nuokritų parametrai	papildomai ne mažiau kaip 3 monitoringo vietose (iš anksčiau nurodytų 9 monitoringo vietų): dirvožemio tirpalo cheminės sudėties analizė – apie 6 kartus per sezoną kasmet; oro kokybės matavimai – 6 kartus per metus; teršalų iškritos – apie 20 kartų per sezoną kasmet; nuokritų stebėjimai – apie 10 kartų per metus	
	nustatyti meteorologijos parametrai	papildomai ne mažiau kaip 1 monitoringo vietoje (iš anksčiau nurodytų 9 monitoringo vietų): meteorologijos stebėjimų parametrai – kasdien ištikus metus	
Tikslas:			
16. Rinkti ir vertinti informaciją, kad būtų užtikrinta tinkama medžiojamųjų gyvūnų bei žuvų išteklių apsauga ir tvarus naudojimas	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie medžiojamųjų limituojamų kanopinių žvėrių būklę, sudarytos sąlygos kas 3 metai įvertinti išduotų licencijų sumedžioti elninius žvėris skaičiaus pagrįstumą	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, reikalingų įvertinti praeivių ir verslinių žuvų populiacijų būklei, kad būtų pagrindžiamos lašišinių žuvų žvejybos kvotos ir įvertintas priemonių gerinti praeivių žuvų migracijos kelius efektyvumas, ir nustatyti žuvų užkrečiamųjų ligų paplitimo mastą	ne mažiau kaip 85 procentai	
Uždaviniai:			
16.1. Atlikti limituojamų medžiojamųjų kanopinių žvėrių monitoringą	nustatyti tauriųjų elnių, stirnų, briedžių gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 40 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
16.2. Atlikti praeivių žuvų būklės monitoringą	nustatyti lašišų ir šlakių populiaciniai ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 70 teritorijų ne rečiau kaip 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 50 teritorijų – ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas iki žuvų pralaidos atplaukiančių migruojančių žuvų kiekis ir jų dalis, pakilusi pralaida	ne mažiau kaip 1 teritorijoje, 12 kartų per metus, migracijos laikotarpiu	Žemės ūkio ministerija
16.3. Atlikti verslinių žuvų populiacijų būklės ir išteklių naudojimo monitoringą	nustatyti žuvų gausumo, biomasės ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 26 teritorijose: ne mažiau kaip 10 teritorijų (iš jų ne mažiau kaip 2 – jūros priekrantėje) – ne rečiau kaip 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 16 teritorijų – ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti žuvų bendrijų parametrai (rūšinė sudėtis, pagrindinių verslinių rūšių biomasė, ilgio / amžiaus struktūra, jauniklių gausa)	ne mažiau kaip 4 teritorijose atviroje jūroje, 1 kartą per 3 mėnesius	Žemės ūkio ministerija
16.4. Atlikti žuvų užkrečiamųjų ligų monitoringą	nustatytos žuvų ligos	ne mažiau kaip 10 ežerų, ne mažiau kaip 12 upių, 1 kartą per metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Tikslas:			
17. Vertinti, prognozuoti ir kontroliuoti didžiausią grėsmę Lietuvos biologinei įvairovei keliančių nevietinių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimą, prognozuoti pavojingiausių kraujasiurbių vabzdžių rūšių populiacijų gausumo protrūkius	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie grėsmingiausias invazinių augalų ir gyvūnų rūšis, leidžiančių įvertinti jų paplitimo Lietuvos teritorijoje mastą	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
17.1. Atlikti invazinių augalų rūšių monitoringą	nustatyti populiacijos ir buveinės būklės demografiniai, morfologiniai parametrai	ne mažiau kaip 40 vietų (ne mažiau kaip po 5 poligonus kiekvienai iš 8 stebimų rūšių), ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
17.2. Atlikti invazinių gyvūnų rūšių monitoringą	nustatyti kraujasiurbių mašalų populiacijų gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 4 teritorijose, ne rečiau kaip 2 kartus per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti kaštoninių minakandžių gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 5 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	įvertinti Ponto–Kaspijos vėžiagyvių, rainuotųjų vėžių ir kitų neseniai pastebėtų invazinių vandens gyvūnų rūšių plitimo vektoriai ir greitis, rūšinė sudėtis, gausumas	ne mažiau kaip 7 vektoriuose (maršrutuose) (Nemunas, Neris, 5 kitų pagrindinių upių baseinuose), 1 kartą per 3 metus (pagal poreikį – rotaciniu principu)	
	įvertinti Ponto–Kaspijos vėžiagyvių, kuniškųjų krabų ir kitų neseniai pastebėtų invazinių rūšių plitimo vektoriai ir greitis, rūšinė sudėtis, gausumas	ne mažiau kaip 2 vektoriuose jūroje ir tarpiniuose vandenyse (Kuršių marios, Klaipėdos jūrų uosto akvatorija), ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti kanadinių audinių gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 10 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus (derinant su ūdrų stebėjimais)	
EKOSISTEMŲ BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
Tikslas:			
18. Vertinti tolimųjų oro teršalų pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautus, jų kaitą pagrindiniuose Lietuvos kraštovaizdžio tipuose, teršalų kaitą ir poveikį sąlygiškai natūralių ekosistemų būklei, išskiriant amonio išmetalų, jų srautų į ekosistemą ir transformacijų ypatumus bei galimą poveikį	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie oro užterštumą, iškritas ir jų poveikį pagrindinių maistinių ir užterštumo elementų balansui, taip pat apie biotos būklę, jos pokyčius, pagrindinius priežastinius ryšius ir lemiamus veiksnius	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
18.1. Atlikti oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą	atlikti fizikiniai ir meteorologiniai matavimai, saulės aktyvumo fizikiniai matavimai	ne mažiau kaip 2 stotyse, nuolat	Aplinkos ministerija
18.2. Atlikti dirvožemio ir vandens būklės sąlygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą	atlikti oro cheminiai matavimai (įeina į foninį oro monitoringą) – sieros oksidų (SO_2 , SO_4^{2-}), azoto dioksido (NO_2), aerosolinių nitratų ir azoto rūgšties ($\text{NO}_3^- + \text{HNO}_3$), aerosolinio amonio ir amoniako ($\text{NH}_3 + \text{NH}_4^+$), ozono (O_3) kiekis	ozonas – ne mažiau kaip 3 stotyse, nuolat, kiti parametrai – ne mažiau kaip 2 stotyse, kas savaitę	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai	
	atlikti kritulių cheminiai matavimai (įeina į foninį atmosferos kritulių monitoringą) – rūgštingumas; nustatytas ištirpusių nitratų (NO ₃ -N) ir amonio (NH ₄ -N), aerosolinio sulfato (SO ₄ -S), chloro (Cl), šarminių metalų (K, Na, Ca, Mg) kiekis, specifinis elektros laidumas, šarmingumas (jeigu pH>5). Papildomai atlikti sunkiųjų metalų tyrimai iškritose	ne mažiau kaip 2 stotyse, kas mėnesį		
	nustatyti dirvožemio rūgštingumo, agrocheminiai, fiziniai ir dirvodaros procesų parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija	
	nustatyti dirvožemio vandens rūgštingumo parametrai, teršalų ir bioelementų koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse, sunkieji metalai – 3 kartus per metus; kiti parametrai – kas mėnesį		
	nustatyti gruntinio vandens rūgštingumo ir dirvodaros procesų greičio parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse, sunkieji metalai – 3 kartus per metus; kiti parametrai – kas 2 mėnesiai		
	nustatyti upelių vandens rūgštingumo ir debito parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse, sunkieji metalai – 3 kartus per metus; kiti parametrai – kas mėnesį		
	nustatyti upelių bentofaunos rūšinės sudėties parametrai; rūšių tankumo parametrai; biomasė, pagrindinės upelių mikrobuveinės	ne mažiau kaip 2 stotyse, 2 kartus per metus (pavasariį ir rudenį) kas 5 metai		
18.3. Atlikti augalijos būklės sąlygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą	nustatyti lapijos fiziniai parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per metus		Aplinkos ministerija
	nustatyti nuokritų fiziniai parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija, nuokritų destrukcijos greitis	ne mažiau kaip 2 stotyse, nuokritų kiekis – kas mėnesį, cheminiai matavimai – kasmet, destrukcija – 1 kartą per 5 metus		
	atlikti sumedėjusios augalijos medžių būklės stebėjimai ir nustatyti medžių pažeidimų ir lajos būklės parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per metus		
	atlikti medynų vystymosi eigos stebėjimai ir nustatyti medžių iškritimo, atsikūrimo ir prieaugio parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus; fotosintetiškai aktyvi saulės spinduliuotė – kasmet		
	nustatyta medynų biomasė ir atlikti bioelementų kiekio matavimai, nustatyti rūšinės sudėties, amžiaus ir tankumo parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus		

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	atlikti žolinės augalijos stebėjimai (rūšinės įvairovės, dažnumo ir padengimo parametrai) ir atlikti sunkiųjų metalų kiekio samanose matavimai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus baseine (kasmet intensyvaus stebėjimo laukeliuose); sunkieji metalai samanose – 1 kartą per 5 metus	
	nustatyti epifitinių kerpių rūšinės įvairovės, gausumo ir būklės bei bendrijų vystymosi parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, rūšinė įvairovė, gausumas ir būklė – 1 kartą per 5 metus; bendrijos vystymasis – kasmet	
	nustatyti sausumos žaliadumblių gausumo parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, kasmet	
Tikslas:			
19. Vidurio, Vakarų ir Pietryčių Lietuvos regionuose vertinti išnešamų iš agroekosistemų maistinių medžiagų kiekį, ūkininkavimo upių baseinų teritorijoje poveikį vandens telkiniams, sudarančių sąlygas parinkti aplinkosaugos priemones agroekosistemų komponentams, ypač vandens telkiniams, apsaugoti nuo neigiamo žemės ūkio veiklos poveikio	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie išnešamų iš agroekosistemų maistinių medžiagų kiekį, ūkininkavimo upių baseinų teritorijoje poveikį vandens telkiniams, sudarančių sąlygas parinkti aplinkosaugos priemones agroekosistemų komponentams, ypač vandens telkiniams, apsaugoti nuo neigiamo žemės ūkio veiklos poveikio	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
19.1. Atlikti agroekosistemų monitoringą	nustatyti upelių ir drenažo sistemų debitai	ne mažiau kaip 1 teritorijoje, ne mažiau kaip 14 stebėjimo vietų, upelių debitas – kiekvieną parą, drenažo – ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį kasmet, jeigu yra nuotėkis	Aplinkos ministerija
	nustatytas upelio vandenyje bendrasis azotas (N_b), bendrasis fosforas (P_b), nitratinis azotas (NO_3N), amonio azotas (NH_4N), fosfatinis fosforas (PO_4P), biocheminis deguonies suvartojimas per 7 dienas (BDS_7)	iš viso 3 teritorijose: upelių – ne mažiau kaip 3 vietose, drenažo sistemų – ne mažiau kaip 17 vietų, gyventojų šuliniuose – ne mažiau kaip 5 vietose, ne rečiau kaip 12 kartų per metus (kartą per mėnesį, jeigu yra nuotėkis) kasmet	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas krituliuose bendrasis azotas (N_b), bendrasis fosforas (P_b), nitratinis azotas (NO_3-N), amonio azotas (NH_4-N), fosfatinis fosforas (PO_4-P)	ne mažiau kaip 3 teritorijose, 1 kartą per mėnesį kasmet	
	nustatyta kiekvieno dirvožemio tipo mechaninė sudėtis, įvertintos maistinių medžiagų atsargos	ne mažiau kaip 3 teritorijose, ne mažiau kaip 12 stebėjimo vietų, 1 kartą per 5 metus	
	įvertintas žemės naudojimas (pasėlių struktūra, tręšimas, derliaus, gyvulių tankio ir mėšlo tvarkymas) ir natrio, fosforo, kalio (NPK) balansas atskiriems sėjomainos laukams ir visam baseinui	ne mažiau kaip 3 teritorijose, ne mažiau kaip 12 stebėjimo vietų, 1 kartą per metus	
KRAŠTOVAIZDŽIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
Tikslas:			
20. Nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais nustatyti žemės dangos klasių pokyčius, analizuoti jų teritorinį pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu	įvertinti kraštovaizdžio struktūros pokyčiai nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais, sudarant sąlygas teritorijoms planuoti, siektiniams kraštovaizdžio kokybės tikslams nustatyti, kraštovaizdžio struktūros pokyčių pasekmes geosistemų stabilumui prognozuoti ir kraštovaizdžio degradacijos tendencijas vertinti	ne rečiau kaip 1 kartą per Programos įgyvendinimo laikotarpį	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
20.1. Atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių nacionaliniu ir regionų lygiais monitoringą	<i>Corine LandCover</i> duomenų, palydovinių vaizdų analizės (M1:100 000) pagrindu nustatytas 44 žemės dangos klasių užimamas plotas (hektarais, procentais), jo pokyčiai (hektarais, procentais) ir išanalizuotas žemės dangos klasių teritorinis pasiskirstymas, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis	visoje teritorijoje, ne mažiau kaip 7 žemėvaizdžių tipuose nacionaliniu ir regionų lygiais, 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
20.2. Atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių vietos lygiu monitoringą	<i>Corine LandCover</i> duomenų, palydovinių vaizdų, ortofotografinių planų, žemės fondo duomenų analizės pagrindu nustatytas 32 žemės dangos klasių užimamas plotas (hektarais, procentais), jo pokyčiai (hektarais, procentais) ir išanalizuotas žemės dangos klasių teritorinis pasiskirstymas, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis	ne mažiau kaip 100 etalonų (teritorijų), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
21. Įvertinti vandenių ir grunto pernašą priekrantėje, paplūdimių būklę ir apsauginio paplūdimio kopagūbrio ir kranto pokyčius, antropogeninius ir hidrometeorologinius veiksnius, skatinančius krantų ardą	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie krantų pokyčius pajūrio probleminiame areale	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
21.1. Atlikti krantų pokyčių monitoringą	nustatytas vandens lygis, bangavimo elementai	žemyno jūrinė pakrantė: vandens lygis – ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (Klaipėdos sąsiauris – uosto vartai, Palangos tiltas), bangavimo elementai – ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (ties Klaipėda, ties Palanga), kiekvieną dieną ištisus metus; Kuršių marių vakarinė ir rytinė pakrantė: ne mažiau kaip 3 stebėjimų vietos (Juodkrantė, Nida, Ventė), kiekvieną dieną ištisus metus	Aplinkos ministerija
	nustatyta vėjo kryptis ir greitis, oro temperatūra	žemyno jūrinė pakrantė: ne mažiau kaip 1 stebėjimo vieta (ties Klaipėda), kiekvieną dieną ištisus metus	
	įvertinta vandens srovės kryptis ir greitis bei nešmenų srautai grunto pernašai priekrantėje nustatyti	žemyno jūrinė priekrantė: ne mažiau kaip 1 stebėjimo vieta (nuo Palangos tilto vakarinės pusės), 1 kartą per mėnesį, vyraujant įvairioms vėjo kryptims ir greičiams	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	atlikti grunto granulometrinės sudėties tyrimai	intensyviausiai lankomuose paplūdimiuose ir intensyviai ardomose kranto zonose, 1 kartą per 3 metus, paplūdimio maitinimo smėliu vietose (prieš maitinimą ir po maitinimo)	
	įvertinti paplūdimių ir krantų ardos ar sąnašavimo pokyčiai išilgai jūros ir marių krantų	<p>žemyno jūrinė pakrantė: Būtingės geomorfologinis draustinis, 1,9 kilometro – ne mažiau kaip 4 profiliai</p> <p>Šventosios rekreacinė zona, 8 kilometrai – ne mažiau kaip 15 profilių, Palangos rekreacinė zona, 10,2 kilometro – ne mažiau kaip 31 profilis, Pajūrio regioninis parkas, 12,3 kilometro – ne mažiau kaip 33 profiliai, Girulių rekreacinė zona, 1,4 kilometro – ne mažiau kaip 4 profiliai, Melnragės rekreacinė zona, 3,5 kilometro – ne mažiau kaip 13 profilių, Klaipėdos uosto zona, 0,5 kilometro – ne mažiau kaip 2 profiliai. Tyrimai atliekami 1 kartą per 3 metus ir pakartotinai po stiprių audrų;</p> <p>Kuršių nerijos jūrinė pakrantė: Kopgalio zona, 2,3 kilometro – ne mažiau kaip 6 profiliai, Smiltynės zona, 4,6 kilometro – ne mažiau kaip 7 profiliai, Lapnugario kraštovaizdžio draustinio zona, 11,8 kilometro – ne mažiau kaip 16 profilių, Juodkrantės zona, 4,2 kilometro – ne mažiau kaip 9 profiliai, Naglių rezervato zona, 9,4 kilometro – ne mažiau kaip 16 profilių, Pervalkos zona, 2 kilometrai – ne mažiau kaip 4 profiliai, Karvaičių kraštovaizdžio draustinio zona, 10 kilometrų – ne mažiau kaip 20 profilių, Nidos zona, 3,5 kilometro – ne mažiau kaip 8 profiliai, Grobšto rezervato zona, 1,3 kilometro – ne mažiau kaip 3 profiliai. Tyrimai atliekami 1 kartą per 3 metus ir pakartotinai – po stiprių audrų;</p> <p>Kuršių marių vakarinė pakrantė: Lapnugario kraštovaizdžio draustinio zona, 14,2 kilometro – ne</p>	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		mažiau kaip 10 profilių, Naglių rezervato zona, 11,3 kilometro – ne mažiau kaip 12 profilių, Karvaičių kraštovaizdžio draustinio zona, 17,1 kilometro – ne mažiau kaip 22 profiliai,	
		Parnidžio kraštovaizdžio draustinio – Grobšto rezervato zona, 2,8 kilometro – ne mažiau kaip 3 profiliai. Tyrimai atliekami 1 kartą per 3 metus ir pakartotinai – po stiprių audrų; Kuršių marių rytinė pakrantė: Smeltės pusiasalio zona, 1 kilometras – ne mažiau kaip 2 profiliai, Nemuno deltos regioninis parkas, 0,1 kilometro – ne mažiau kaip 1 profilis. Tyrimai atliekami tik ypatingais atvejais, po labai stiprių uraganinių vėjų; ties ypač ardomais krantais: Būtinge – 1 kilometro, Palanga – 3 kilometrų, Plaže – 2,5 kilometro, Karkle – 2 kilometrų, Melnrage–Giruliais – 5,5 kilometro, Koptaliu–Smiltyne – 7 kilometrų, Nida – 5 kilometrų ruože – matavimai atliekami 1 kartą per metus ir po stiprių audrų	
	nustatyta specifinė augalija, sauganti krantus nuo išpuštymo ir nuardymo	visuose ruožuose, kuriuose atliekami krantų pokyčių tyrimai, 1 kartą per 6 metus (vasaros pabaiga, rudens pradžia)	
	atlikti batimetriniai matavimai	žemyno jūrinėje priekrantėje: ne mažiau kaip 7 stebėjimo vietos (Šventosios zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Palangos zona – ne mažiau kaip 3 profiliai, Pajūrio regioninio parko zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Girulių rekreacinė zona – ne mažiau kaip 1 profilis, I–II Melnragės rekreacinė zona – ne mažiau kaip 1 profilis);	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		Kuršių nerijos jūrinėje priekrantėje: ne mažiau kaip 5 stebėjimo vietos (Kopgalio zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Smiltynės zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Juodkrantės zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Pervalkos zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Nidos zona – ne mažiau kaip 1 profilis). Matavimai atliekami 1 kartą per metus (ir po stiprių audrų), iki 20 metrų gylio izobatos. Paplūdimio maitinimo smėliu vietose atlikti matavimus prieš maitinimą ir po jo	
Tikslas:			
22. Stebėti valstybinių parkų kraštovaizdžio būklę, vertinti žemėnaudos kaitą, pažeistų ir atkurtų teritorijų plotus, nustatyti paveldo objektų būklę, įvertinti lankomų teritorijų apkrovas ir poveikį joms, nustatyti teritorijų pritaikymo lankymui laipsnį	visuose valstybiniuose parkuose ir rezervatuose surenkama patikimų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, metinių duomenų apie natūralių procesų ir antropogeninių apkrovų kraštovaizdžio elementams pokyčius, leidžiančių parinkti veiksmingas saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo priemones	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
22.1. Atlikti valstybinių parkų kraštovaizdžio monitoringą	atlikta kraštovaizdžio erdvių fotofiksacija (vienetais)	pasirinktose ne mažiau kaip 2 vietose (didesnę kraštovaizdžio įvairovę turinčiuose valstybiniuose parkuose – ne mažiau kaip 3 vietose) ne mažiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
	nustatytas įveistų miškų plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas sodybų miesteliuose, kaimuose ir viensėdžiuose skaičius (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas pažeistų teritorijų plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas atkurtų (renatūralizuotų) teritorijų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas aplinką darkančių (apleistų, nenaudojamų, kitokių) ir pašalintų statinių skaičius (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas savavališkų statybų ir kitų kraštovaizdžio apsaugos reikalavimų pažeidimų skaičius (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas gamtos stichijos paveiktų teritorijų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	prireikus	
	atliktas gamtos paveldo objektų skaičius (vienetais) ir jų būklės įvertinimas	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	įvertinta lankymo apkrova (lankytojų kiekio ir lankymo pobūdžio kaita)	pritaikytose lankymui vietose – ne mažiau kaip 2 kartus vasaros sezono metu, lankytojų centruose, gamtos mokyklose, ekologinio švietimo centruose ir kitose lankytojų švietimo įstaigose – ištikus metus	
	įvertintas lankytojų poveikis ekologiniu požiūriu jautriausioms valstybinių parkų dalims	ne mažiau kaip 2 kartus pasirinktose vietose vasaros sezono metu	
	nustatytas lankymui pritaikytų objektų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	įvertinta fizinių ir juridinių asmenų teikiamų lankytojams pažintinio turizmo ir kitų paslaugų spektro kaita (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	
Tikslas:			
23. Inventorizuoti naujas smegduobes regionų lygiu Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone, įvertinti klimato kaitos įtaką gipso cheminės denudacijos intensyvumui, karstinių procesų aktyvumui ir kraštovaizdžio pokyčiams	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, inventorizuojant smegduobes ir nustatant gipso denudacijos intensyvumą ir jo kaitą	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija

Programos tikslo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
Uždavinys:			
23.1. Atlikti Šiaurės Lietuvos karstinio rajono kraštovaizdžio būklės ir gipso cheminės denudacijos monitoringą	įvertinti smegduobių morfometrinių duomenys, smegduobių užimamas plotas (kv. kilometrais?) ir jo pokyčiai (kv. kilometrais?) labiausiai sukarstėjusiose teritorijose	smegduobės ne mažiau kaip 2 labiausiai sukarstėjusiuose plotuose Biržų regioninio parko teritorijoje (Karajimiškio ir Mantagailiščio kaimų apylinkėse) – 2 kartus per metus, kasmet (II ir IV ketvirčiais); visame karstiniame rajone smegduobių inventorizacija – 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
	nustatytas gipso, išnešamo su karstinių indikatorių upių nuotėkiu (kub. metrais 1-ame kv. kilometre per metus), kiekis	ne mažiau kaip 8 vietose, vandens mėginiai cheminei analizei – kasmet 2 kartus per ketvirtį; upių nuotėkis ir vandens lygis – kasdien	

¹ Meteorologiniai parametrai: oro temperatūra, vėjo greitis, vėjo kryptis, santykinis drėgnumas, atmosferos slėgis.

² PAA (policikliniai aromatiniai angliavandeniliai): benzo(a)pirenas B(a)P, benzo(a)antracenas, benzo(b)fluorantenas, benzo(j)fluorantenas, benzo(k)fluorantenas, indeno(1,2,3-cd)pirenas, dibenz(a,h)antracenas.

³ Ozono pirmtakai: pagal Direktyvos 2008/50/EB X priedo B dalyje nurodytų rekomenduojamų matuoti lakiųjų organinių junginių sąrašą.

⁴ Bendrieji duomenys: Baltijos jūroje ir tarpiniuose (įskaitant labai pakeistą vandens telkinį – Klaipėdos sąsiaurį) vandenyse – skaidrumas, temperatūra, prisotinimas deguonies, druskingumas, pH, maistingosios medžiagos (bendrasis azotas, amonio azotas, nitratai, nitritai, bendrasis fosforas, fosfatai, silicis); ežeruose ir tvenkiniuose (įskaitant ežerus ir tvenkinius, kurie priskiriami prie labai pakeistų vandens telkinių, ir karjerus) – skaidrumas, temperatūra, pH, skendinčios medžiagos, spalva, prisotinimas deguonies, šarmingumas, savitasis elektros laidis, maistingosios medžiagos (bendrasis azotas, amonio azotas, nitratai, nitritai, bendrasis fosforas, fosfatai, silicis), biocheminis deguonies suvartojimas per 7 dienas, kalcis, geležis; upėse (įskaitant upių, kurios priskiriamos prie labai pakeistų vandens telkinių ir kanalų) – temperatūra, skendinčios medžiagos, spalva, prisotinimas deguonies, savitasis elektros laidis, pH, šarmingumas, maistingosios medžiagos (bendrasis azotas, amonio azotas, nitratai, nitritai, bendrasis fosforas, fosfatai), organinės medžiagos (biocheminis deguonies suvartojimas per 7 dienas, bichromatinė oksidacija, visuminis organinis anglingumas), kalcis.

⁵ Prioritetinės medžiagos: nurodytos Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 (Žin., 2006, Nr. 59-2103; 2009, Nr. 83-3473; 2010, Nr. 59-2938) (toliau – Nuotekų tvarkymo reglamentas) 1 ir 2 priedo A dalyje.

⁶ Metalai: nurodyti Nuotekų tvarkymo reglamento 2 priedo B1 dalyje.

⁷ AKS – Nuotekų tvarkymo reglamento 1 ir 2 prieduose ir 8.2.2 punkte nustatyti aplinkos kokybės standartai.

⁸ Šiose buveinėse (6430 ir 6450) papildomai stebimi fizinę aplinką formuojantys gamtiniai veiksniai.

⁹ Šiose buveinėse (*9080, 91D0, *91E0 ir 91F0) papildomai stebimas hidrologinis režimas.